

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΑ'.

Συνδρομή ἑτησίαν: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20. — Αἱ συνδρομαὶ ἄρξονται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκαστ. ἔτους καὶ εἶναι ἑτησίαν. — Γραφεῖον Δισυδ. Ὁδὸς Σταδίου 32.

27 Δεκεμβρίου 1887

Ο ΒΙΣΜΑΡΚ ΚΑΤ' ΟΙΚΟΝ

Εἰς τρία μέρη διέρχεται ὁ Βίσμαρκ τὸν βίον αὐτοῦ, πρὸ τοῦ ὑπουργικοῦ γραφείου του, ἐν τῷ κοινοβουλίῳ, καὶ παρὰ τὴν οἰκογενειακὴν ἐστίαν. Δὲν ἀνήκει ποσῶς εἰς τὴν κοινωνίαν τοῦ Βερολίνου, ἐμφανίζεται δ' ἐν αὐτῇ σπανιώτατα. Κατ' οἶκον, ἐκτὸς στενῶν τιῶν φίλων του, δέχεται μόνον διπλωμάτας καὶ βουλευτάς. Ἀπὸ τοῦ 1885 ὁ Βίσμαρκ κατοικεῖ ἐν Βερολίῳ ἐν τῷ ἀρχαίῳ μεγάρῳ τῆς οἰκογενείας Ράτζιβιλλ.

Διερχόμενός τις τὸν κῆπον, οὐ κί πρασιὰ ἐκτείνονται πρὸ τοῦ μεγάρου καὶ φθάνουσι πρὸ τῆς πύλης τῆς εἰσόδου, ἔχει ἀριστερᾶ μὲν τὰ οἰκήματα τῆς θεραπείας, δεξιᾶ δὲ ἀντιθάλαμον, ὅστις κοινωνεῖ ἀπ' εὐθείας πρὸς τὸ γραφεῖον τοῦ πρίγκηπος. Καὶ τὸ ἀναπαυτήριον καὶ τὸ γραφεῖον εἰσὶ λιτότατα διεσκευασμένα καὶ ὁ ὅλος δὲ τοῦ μεγάρου στολισμὸς εἶνε ἥμισυ πολυτελής.

Ἡ μεγάλη αἰθουσα τῶν ἐορτῶν, ἣτις καταλαμβάνει τὸ ἥμισυ τοῦ πρώτου ὀρόφου, ἀπέκτησε φήμην ἱστορικὴν ἀπὸ τοῦ βερολινείου συνεδρίου τοῦ 1878. Ἐν αὐτῇ κατὰ Νοέμβριον τοῦ αὐτοῦ ἔτους ἐτελέσθησαν καὶ οἱ γάμοι τῆς θυγατρὸς τοῦ ἀρχικαγκελαρίου μετὰ τοῦ πρίγκηπος Ραντζάου.

Κατὰ τὸ 1885 ἐν τῇ αὐτῇ αἰθούσῃ συνήρατο ἡ συνδιάσκεψις τοῦ Κόγγου. Εἶνε δὲ καὶ ταύτης ἡ διασκευὴ αὐστηρὰ καὶ ἀπέριττος καὶ μόνον τὰ ἐρυθρὰ παραπετάσματα καὶ ἀνάκλιτρα προσδίδουσι φαιδρότητα εἰς τὴν αὐστηρὰν ὄψιν τοῦ δωματίου. Ἡ κλιμαξ κοσμεῖται ὑπὸ ἀνθέων καὶ σαφῶν. Ἀνηρημένος εἰς τὸν τοῖχον τῆς αἰθούσης μέγας χάρτης τῆς Ἀφρικῆς τοῦ Κέιπερτ, ὕψους πέντε μέτρων, ὑπεδείκνυεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὸν σκοπὸν δι' ὃν ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ συνήρατο ἡ ἐπιφανὴς ὁμήγηρις. Τὰ μέλη τῆς συνδιασκέψεως ἐκάθητο περίξ τραπέζης, σχῆμα πετάλου ἐχούσης, ἧς ἡ κοιλότης ἐστρέφετο πρὸς τὸν κῆπον τοῦ ὑπουργικοῦ μεγάρου. Ὁ πρίγκηψ ἐκάθητο ἐν τῷ μέσῳ τῆς κοιλότητος ταύτης, ἔχων ὀπισθὲν του τοὺς γραμματεῖς τῆς συνδιασκέψεως, καθημένους πρὸ

ἰδιαιτέρας τραπέζης. Οἱ ἀντιπρόσωποι τῶν δυνάμεων ἐκάθητο δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τοῦ καγκελαρίου, κατ' ἀλφαβητικὴν τάξιν τῶν χωρῶν εἰς ἃς ἀνήκον.

Ὑπερθεν τοῦ γραφείου τοῦ πρίγκηπος, εὐρισκομένου ἐν τῷ ἰσογαίῳ καὶ προέχοντος πρὸς τὸν κῆπον, ὑπάρχει ἀνδρῶν, συνεχόμενον πρὸς τὸν ἐξώστην τοῦ κοιτῶνος τῆς πρίγκηπίσης, σιδηρὰ δὲ κλιμαξ φέρει ἀπὸ τοῦ ἀνδρῶν τουτοῦ εἰς τὸν κῆπον.

Ὅταν εἶνε βεβαία ὅτι οὐδεὶς βλέπει αὐτήν, ἡ πρίγκηπισσα κατέρχεται τὴν πρῶαν διὰ τῆς κλιμακῶς ταύτης καὶ μεταβαίνει εἰς τὸ σπουδαστήριον τοῦ συζύγου της, ἵνα πληροφορηθῇ περὶ τῆς ὑγείας του.

Ὁ πρίγκηψ ζῆ εὐδαιμόνως μετὰ τῆς συζύγου του, ἣτις ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν ἡ πιστὴ αὐτοῦ ἀντιλήπτωρ καὶ σύντροφος ἐν τῷ βίῳ, μόνη δὲ ἔχει δικαίωμα νὰ ἀντιλέγῃ εἰς τὸν καγκελάριον.

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς δαπανᾷ τὴν πρῶαν του εἰς τὴν ἀκράσιν τῶν ἐκθέσεων τῶν διαφόρων τμηματάρχων, εἰς τὴν ὑπογραφὴν δημοσίων ἐγγράφων, εἰς τὴν μελέτην τῶν ὑπὸ τῶν γερμανικῶν πρεσβειῶν πεμπομένων ἐκθέσεων, εἰς συνομιλίαν μετὰ διαφόρων ὑπαλλήλων, εἰς τὴν διεκπεραίωσιν ἄλλων ἐπιχειρησῶν ὑποθέσεων, ἀναγομένων οὐ μόνον εἰς τὸ ὑπουργεῖον τῶν ἐξωτερικῶν, ἀλλὰ καὶ τὸ ὁμοσπονδιακὸν συμβούλιον, τὸ πρῶσικὸν ὑπουργεῖον τοῦ Ἐμπορίου καὶ ἄλλους τῆς διοικήσεως κλάδους.

Ὅταν ἡ Βουλὴ συνεδριάξῃ, αἱ ἐργασίαι τοῦ ἀρχιγραμματεὺς διακόπτονται πολλάκις ἀδοκῆτως. Ἀγγέλλεται, ὡς ἐν παραδείγματι, κίφνιδως ἐκ τοῦ παγγερμανικοῦ κοινοβουλίου, ὅτι τοῦτο ἢ ἐκεῖνο τὸ κυβερνητικὸν νομοσχέδιον κατακρίνεται σφοδρῶς ὑπὸ τῆς ἀντιπολιτεύσεως. «Νὰ ζεύξουν!» διατάσσει ὁ πρίγκηψ, ἀξίων ἄκραν ταχύτητα ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει. Μετὰ τινα λεπτὰ ἡ πύλη τοῦ Ραίχσταγ ἀνοίγεται καὶ ἡ ἀμαξα τοῦ ἀρχικαγκελαρίου εἰσέρχεται.

Ἀμέσως ὁ πρίγκηψ καταλαμβάνει τὴν θέσιν του ἐν τῷ ἐδωλίῳ τοῦ Ὁμοσπονδιακοῦ συμβουλίου, ὁποῦθεν χαιρετίζει τὸν πρόεδρον καὶ τινας βουλευτάς φίλους του. Πληροφορεῖται ἀμέσως τί ὁ ὁμιλῶν ρήτωρ λέγει, ἀκροᾶται αὐ-

του μέχρι τέλους, είτα δ' εγείρεται να μετά του ιδιάζοντος αὐτῷ σθένους ἀντικρούση τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἀντιπολιτεύσεως.

Ἐνίοτε, ἐπειδὴ αἱ συζητήσεις παρατείνονται ἐπ' ἄοριστον, καὶ ὁ πρίγκηψ ἀναγκάζεται ἐπανειλημένως νὰ λαμβάνη τὸν λόγον, τὰ φαγητὰ τοῦ δείπνου, εἰς τὸ παρακάθηται συνήθως τὴν ἐβδόμην ὥραν, ἀποφύχονται. Ἄλλὰ εἰς τὴν οἰκίαν του δὲν παρακάθηνται εἰς τὴν τράπεζαν, ἀν μὴ ὁ πρίγκηψ ἐπανέλθῃ ἐκ τοῦ κοινοβουλίου

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς ἐκάθητό ποτε πρὸ τοῦ γραφείου του, συνδιαλεγόμενος μετ' ἀνωτέρου τινοῦ ὑπαλλήλου τοῦ ὑπουργείου τῶν Ἐξωτερικῶν. Ἐπρόκειτο περὶ τῆς Ρώμης, περὶ τινος βούλλας τοῦ Πάπα, περὶ ἄρθρου τινὸς τῆς Γερμανίας, περὶ τῆς Ἐφημερίδος τῆς Κολωνίας. Κατὰ τὸ διάστημα τοῦτο ἐν τῷ γειτονικῷ δωματίῳ ἤκούετο τὸ μονότονον τίκ-τάκ τοῦ τηλεγράφου καὶ ἀνὰ δέκα λεπτὰ διὰ θυρίδος, ἐν τῷ τοίχῳ ἠνεωγμένης, διωλιθθαινεῖν ἀνὰ ἐν τηλεγράφημα, ὅπερ ὁ πρίγκηψ ἀναγινώσκων ἐν τάχει ἀπέριπτεν.

Τὸ πρῶτον τηλεγράφημα προήρχετο ἐκ τῆς πρωσικῆς βουλῆς, περιεῖχε δὲ τὰς λέξεις ταύτας: «Παρόντες ὑπουργοί: Δέογχαρτ καὶ Φάλκ. Πρῶτος ρήτωρ ἐγγεγραμμένος Σχόρλεμερ-Ἄλστ.»

Τὸ δεύτερον περιεῖχε τὰ ἐξῆς: «Ὁ ρήτωρ κατακρίνει τὸν πρίγκηπα Βίσαρκ ἐπὶ ἀσυνειπείᾳ ἐν τῇ πολιτικῇ του, ὅσον ἀφορᾷ τὸ δόγμα τοῦ ἀλαθῆτους...»

Ὁ πρίγκηψ ἐρωτᾷ τὸν συνομιλητὴν του: «Ἐστάλη σήμερον τὸ πρῶτὸν τὸ τηλεγράφημα εἰς τὴν Ρώμην;»

— Εἰς τὰς δέκα, Ὑψηλότατε!

— Λοιπὸν δυνάμεθα νὰ ἔχωμεν ἀπάντησιν σήμερον μετὰ μεσημβρίαν.

— Πιθανὸν εἶνε ὅτι θὰ λάβωμεν αὐτὴν τὴν ἐσπέραν, ἢ κατὰ τὸ διάστημα τῆς νυκτός, Ὑψηλότατε!

Νέον τηλεγράφημα διαβιβάζεται διὰ τῆς ἐν τῷ τοίχῳ θυρίδος, ἀγγέλλον ὅτι ὁ ρήτωρ λέγει ὅτι ὁ πρίγκηψ Βίσαρκ, ἅτε τέλειος ἐπαναστάτης, δὲν ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ μέμφεται: τοὺς ἐπισκόπους διὰ τὰς ἐπαναστατικὰς αὐτῶν ροπὰς.

Ὁ πρίγκηψ, ἀναγνούς τὸ τηλεγράφημα, ἀποτείνεται πρὸς τὸν ὑπάλληλον:

— Πολὺν θόρυβον ἔχομεν σήμερον εἰς τὴν Βουλὴν. Δὲν μοῦ λέγετε, φίλτατε, εἶνε δυνατὸν νὰ εὐρωμεν τὴν βούλλαν αὐτὴν, περὶ τῆς ὑποκαίνε λογὸν ἢ Γερμανία, καὶ ἤτις ἐξεδόθη πρὸ ὀγδοήκοντα περίπου ἐτῶν.

Καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ὑπάλληλος ἠτοιμάζετο νὰ

ἀπαντήσῃ, ἐκομίσθη ἐκ τῆς Βουλῆς δελτίον ἀναγράφον ταῦτα:

«Ὁ βουλευτὴς Σχόρλεμερ-Ἄλστ εἶπε τὰ ἐξῆς: «Πανταχοῦ καὶ πάντοτε οἱ καθολικοὶ ἐπισκοποὶ, καθ' ὃ ἔχουσι καθήκον καὶ συμφώνως πρὸς τὰ διδάγματα τῆς ἐκκλησίας, κατεπολέμησαν τὴν ἐπανάστασιν. Διαφέρει ὅτι δηλοῦσιν ὅτι ἡ συνείδησις των δὲν ἐπιτρέπει αὐτοῖς νὰ συντελέσωσιν εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κατασταλικῶν νόμων. Τοῦτο δὲν λέγεται παράνομος ἐξέγερσις. Εἶνε ἀπλὴ ἐκτέλεσις καθήκοντος συνειδήσεως. Τὸ ἀρχαῖον ὁμοσπονδιακὸν Σύνταγμα τῆς Γερμανίας ἦτο βεβαίως θεσμὸς ἐπιστημότητος, τίς ὅμως εἰργάσθη μᾶλλον τοῦ πρίγκηπος Βίσαρκ, ἵνα καταρτίσῃ αὐτόν; Συμμαχήσας μετὰ κεκρηγμένων ἐπαναστατῶν, προσεκάλεσε, κατὰ τὸ 1866, τὰ δαυματικὰ καὶ οὐγγρικά στρατεύματα νὰ ἐγκαταλίπωσιν τὸν μονάρχην των. Ἀνὴρ, τοιοῦτον ἔχων παρελθόν, ἦσσαν παντὸς ἄλλου δικαιοῦται νὰ καταγγέλλῃ τοὺς ἐπισκόπους ὡς ἐπαναστάτας. Ἄρκουμαι εἰς τὰς ἀποδείξεις ταύτας, θὰ ὑπομνήσω δὲ μόνον, ὅτι, παρὰ τὸν νόμον τὸν ἀπαγορεύοντα τὴν μονομαχίαν, ὁ αὐτοκρατορικὸς ἀρχιγραμματεὺς προσεκάλεσεν ἄλλοτε εἰς μονομαχίαν τὸν βουλευτὴν Φίρχωβ.»

Εἰς ἄκρον ἐξῆψε τὸν πρίγκηπα ἡ ἀνάγνωσις τῆς περιλήψεως ταύτης. Διὰ στενωρείας φωνῆς ἐκραζεν ἐν τῷ διαδρόμῳ: «Θὰ ὑπάγω εἰς τὴν Βουλὴν», ὅπερ ἐσήμαινε ὅτι ὁ Κάρολος, ὁ ὑπὸν αὐτοῦ, ἔπρεπε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ λευκὸν πηλίκιον καὶ τὰ λευκὰ χειρόκτια τοῦ καγκελλάρου.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν νέον τηλεγράφημα διωλιθθῆσε διὰ τοῦ τοίχου. Δὲν προήρχετο ὅμως ἐκ τοῦ βουλευτηρίου, ἀλλ' ἐκ Ρώμης, ὑπῆρξε δ' αἰτία ὅπως ὁ πρίγκηψ συνάψῃ συνδιάλεξιν μακρὰν μετὰ τοῦ συμβούλου του, οὕτως ὥστε ἡ συνεδρίασις τῆς Βουλῆς ἔληξεν, ὅτε ὁ πρίγκηψ ἀνεμνήσθη τοῦ Σχόρλεμερ-Ἄλστ καὶ τοῦ λόγου του.

— Αὖριον θὰ ἀπαντήσω, ἐσκέφθη.

Τὴν ἐπομένην περὶ τὴν ἐνδεκάτην ἐκάλεσε τὸν Κάρολον.

— Πρέπει νὰ ὑπάγω ἀμέσως εἰς τὴν Βουλὴν!

Ὁ Κάρολος ἀπέμαξε διὰ τῆς ψήκτρας τὸ πηλίκιον τοῦ θωρακοφόρου, θείς ἐντὸς αὐτοῦ ζεῦγος χειροκτίων.

Μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς λεπτοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ πρίγκηπος.

— Ὑψηλότατε, ἀγγελιαφόρος τῆς Α. Μεγαλειότητος!

Ὁ ἀγγελιαφόρος ἐμφανίζεται, ἐγχειρίζει φάκελλον ἐκ μέρους τοῦ αὐτοκράτορος, κατέρχεται τὴν κλίμακα κροτῶν τοὺς πτερνιστῆρας, ἱππεύει τὸν ἀνακτορικὸν αὐτοῦ ἵππον καὶ ἀπέρχεται.

Ὁ Βίσαρκ καλεῖ τὸν Κάρολον.

— Εἰπέ νὰ ζεῦξουν. Πηγαίνω εἰς τὰ Ἀνάκτορα.

Οὐδὲ λόγος πλέον περὶ τοῦ Σχόρλεμερ-Ἄλστ. Τὸ ὄχημα τοῦ καγκελλάρου ἔστη πρὸ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ παλατίου.

— Τί εἶνε αὐτά; λέγει ὁ πρίγκηψ πρὸς τὸν ὑπὸν αὐτοῦ, ὅστις πηδῆσας τῆς θέσεώς του προσῆλθε νὰ ἀνοίξῃ τὴν θυρίδα.

Ὁ Βίσαρκ ἠδημόνει πλέον ἢ χθές, μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Σχόρλεμερ-Ἄλστ περὶ αὐτοῦ.

— Δὲν ἔθεσες τὸ κράνος μου εἰς τὴν ἀμαξάν. Νὰ παρουσιασθῶ μὲ πηλίκιον εἰς τὴν Α. Μεγαλειότητα ἢ νὰ ἐπιστρέψω...

Δὲν ἐπέανε τὴν φράσιν, ἀλλ' ἐφαίνετο θέλων νὰ εἴπῃ:

— Διὰ νὰ χάσω ἐκ νέου τὸν Σχόρλεμερ;

Ἦρμησεν ἔξω τῆς ἀμάξης, κεραυνοβολῶν τὸν ὑπὸν αὐτοῦ διὰ τοῦ βλέμματος, ἔλαβεν ἐν τῷ διαδρόμῳ τὸ κράνος στρατιώτου τινὸς τῆς ὑπηρεσίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ αὐτοκράτορος.

Μετὰ τὴν ἀκρόασιν, διαρκέσασαν ἐπὶ τρία τέταρτα τῆς ὥρας, ὁ πρίγκηψ ἐνεφανίσθη ἐκ νέου σύνοφρος, ὥσει μὴ εἶχε κατὰ νοῦν ἢ τὸ λησμονηθὲν κράνος ἐν συνδιαλέξει, καθ' ἣν ἐγένετο λόγος περὶ ζητημάτων σπουδαιωτάτων διὰ τὴν Εὐρώπην ὅλην.

— Εἰς τὴν Βουλὴν! προέταξεν.

Ὁ πριετός του ἐνόμιζε τις ὅτι μετεδόθη εἰς τὸν ἠνίοχον, παρ' ὃ παρεκάθητο ὁ Κάρολος τρέμων ὄλος, καὶ τοὺς ἵππους, διότι ἀνθρώποι καὶ ζῶα ἕκασταν ὅτι δυνατὸν διὰ νὰ φθάσωσι ταχύτερον. Πρὸ τοῦ βουλευτηρίου, ὁ Βίσαρκ εἶπε πρὸς τὸν Κάρολον:

— Ἡ ἀμαξία θὰ φύγῃ νὰ ἐτοιμασθῆς νὰ ὑπάγῃς εἰς τὸ Βάρζιν!

Ὁ πρίγκηψ εἶπε ταῦτα διὰ τόνου τραχέος καὶ ἐπιτακτικοῦ. Μετὰ τινὰς στιγμὰς εἰσῆρχετο εἰς τὴν ὑπουργικὴν αἴθουσαν καὶ διεπυθάνετο τὰ γενόμενα. Μετ' ὀλίγον ἔλαβε θέσιν ἐπὶ τῆς ὑπουργικῆς ἐξέδρας ἐν τῇ Βουλῇ, ἀγρίως στρέφων κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμούς, χαιρετῶν μηχανικῶς τὸν πρόεδρον.

Ἄμιλοι ἀκριβῶς κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὁ Σχόρλεμερ ῥητορικῶς ἀγὼν συνήφθη μετὰ τοῦ πρωθυπουργοῦ καὶ τοῦ βουλευτοῦ τοῦ Κέντρου, ἀγὼν ἐπικός, οὐδεμίαν ἔχων ἄλλην ἀφορμήν, ἢ τὸ ὅτι ὁ Κάρολος ἐλησμόνησε τὸ κράνος, οὐ ὁ καγκελλάρου εἶχεν ἀνάγκην νὰ παραστῇ ἐνώπιον τοῦ αὐτοκράτορος.

Ἐν τοσοῦτῳ ὁ Κάρολος συνεσκίαζε τὰς ἀποσκευὰς του, διστάζων καὶ διακοπτόμενος πολλάκις ἐν τῷ ἔργῳ του, μὴ ἐλπίζων ὅμως ἔλεος.

Ὅτε ὁ πρίγκηψ ἐπανῆλθε τοῦ βουλευτηρίου ὁ ὑπὸν αὐτοῦ ἐξουθενωμένος ἐτοποθετήθη ἐν τῷ διαδρόμῳ, ἐν τῇ συνήθει θέσει, ὅπως λάβῃ τὸν μανδύαν καὶ τὸν πῖλον τοῦ κυρίου του. Ὁ πρίγκηψ προσεποιήθη ὅτι δὲν τὸν εἶδε καὶ συνέθλιψε μόνος τὰ χειρόκτια καὶ τὸ κράνος. Ὁ Κάρολος ἐτέθη πλέον εἰς διαθεσιμότητα; «Ὁχι, τὸν ἐκάλεσαν, ὅπως ὑπηρετήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν. Ἡ ταραχὴ αὐτοῦ παρετηρήθη ὑπὸ τῆς οἰκογενείας καὶ τῶν κεκλημένων, οἱ τινες ἀπηύθυναν ἐρωτηματικὸν βλέμμα πρὸς τὸν πρίγκηπα, ἀλλ' οὗτος εἰσαγα κατηφῆς, ὥσει τὸ λησμονηθὲν κράνος ἐθάρυνεν ἀκόμη ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του.

Μετὰ τὸ γεῦμα, ὁ καγκελλάρου ἀπεσῆρθη εἰς τὸ σπουδαστήριόν του. Συνήντησεν δὲ τὸν Κάρολον ἐν τῷ διαδρόμῳ.

— Ἐκλαυσες, ζῶν; εἶπεν. Ἐγὼ ἐζήλευα τὴν τύχην σου. Τί δὲν ἐδίδα διὰ νὰ ἐπιστρέψω εἰς Βάρζιν νὰ ἴδω τὰ λάχανά μου. Ἄν προτιμᾷς νὰ μένῃς ἐδῶ, μείνε, ἀλλὰ προσπάθησε νὰ μὴ λησμονήσῃς ἄλλοτε τὸ κράνος μου, ὅταν πηγαίνω εἰς τὰ Ἀνάκτορα.

Τὴν ἐπομένην ὁ Κάρολος ὑπηρετήσεν κατὰ τὸ γεῦμα μὲ φυσιογνωμίαν ὄλως ἀλλοίαν, ὅπερ παρετηρήθη πάλιν. Οἱ παρεστῶτες ἐκ νέου ἀπέβλεψαν ἐρωτηματικῶς πρὸς τὸν πρίγκηπα, οὗτος δ' ἀφηγήθη ἀφελῶς τὰ γενόμενα.

Ἡ ἀτμοσφαῖρα ἦν ἥττον θυελλώδης τῆς χθεσινῆς. Σύμβουλος τις ἀπετόλμησε νὰ παρατηρήσῃ:

— Οἱ ὑπηρεταὶ προτιμῶσι νὰ φεύγωσιν ἀπὸ τὸ Βάρζιν διὰ νὰ ἔρχωνται εἰς τὸ Βερολίνον. Μόνος ὁ κύριος δὲν βλέπει τὴν ὥραν πότε νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν ἐξοχὴν.

— Πιστεύσατέ με, ἀπήντησεν ἡ πριγκήπισσα, ὅτι τὰ σκόροδά του ἐνδιαφέρουν τὸν σύζυγόν μου περισσότερο ἀπὸ ὅλην σας τὴν πολιτικὴν.

Τὰ γεύματα τῆς οἰκογενείας Βίσαρκ, ἅτινα παρατίθενται ἐν οἰκογενειακῇ ἡμερῇ εἰς τὰ δωμάτια τῆς πριγκηπίσσης, διαρκοῦσιν ὀλίγον. Ἀμέσως μετὰ τὸν τελευταῖον βλωμόν, ὁ πρίγκηψ εγείρεται καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν τράπεζαν, ὅπου παρατίθεται ὁ καφές, ἵνα ἀναπαυθῇ ἐπὶ τινὰς στιγμὰς καπνίζων. Συγχρόνως ποιεῖται λόγον, ἐν τόνῳ οἰκειοτάτῳ, περὶ τῶν γεγονότων τῆς ἡμέρας, τῆς συνεδριάσεως τοῦ Ράιχσταγ, τῶν οἰκογενειακῶν του ὑποθέσεων. Οὐχ ἥττον δὲν μένει ἄεργος.

Ὅπως κατὰ τὸ πρόγευμα, ὅπερ ἡ οἰκογενεῖα Βίσαρκ, ὅταν ὁ καιρὸς ἐπιτρέπῃ, λαμβάνει ἐπὶ τοῦ ἐξώστου, τοῦ ὑπεράνω τοῦ γραφείου τοῦ πρίγκηπος, ὁ πρίγκηψ καὶ κατὰ τὸ γεῦμα του εἶνε ἐφωδιασμένος διὰ τοῦ μεγάλου μολυ-

βδοκονδύλου του, δι' οὗ χαράσσει σημειώσεις ἐπὶ τῶν ἐγγράφων, τῶν ἐκθέσεων, τῶν ἐπιστολῶν, ἀς λαμβάνει ἢ σημειῶν τι ὑποδεικνύον τὴν ἀπόφασιν ἢ ἔλαβεν.

Μετὰ τὴν τερψίθυμον ταύτην ἀσχολίαν, ὁ πρίγκηψ ἀμέσως μεταβαίνει εἰς τὸ σπουδαστήριόν του, ἐνθα ἐργάζεται μέχρι βαθείας ἐσπέρας, εἴτε μόνος, εἴτε μετὰ διπλωματῶν.

Ὁ πρίγκηψ δειπνᾷ ὡσαύτως μετὰ τῆς οικογενείας του, καὶ τότε κατὰ γενικὸν κανόνα δὲν δέχεται ἐπισκέπτῃν ἄλλον, πλὴν τῆς πριγκηπισσῆς Ραντζάου καὶ τῶν τέκνων τῆς.

Τὸ δειπνον διαρκεῖ ἐπὶ δίωρον, τὸν χρόνον δὲ τοῦτον ἀφιερᾷ ὁ πρίγκηψ ἐντελῶς, ἀποκλειστικῶς, εἰς τὴν οικογένειάν του. Αἱ ἀνιαρότητες τῆς ἡμέρας παρέρχονται, σχεδὸν λησμονοῦνται. Ὁ πρίγκηψ φαιδρότατος πάντοτε, διηγείται ἱστορίας καὶ ἀφίνει ἐλεύθερον τὸ σαρκαστικὸν αὐτοῦ πνεῦμα. Αὐτὸς ὁ Τίρας, ὁ σκύλος τῆς αυτοκρατορίας, νομίζει τις ὅτι ἀκροᾶται προσεκτικῶς, ἢ ἐκφρασῆς δὲ τῶν ὀφθαλμῶν του μαρτυρεῖ σχεδὸν ὅτι ἐννοεῖ τὰ λεγόμενα ὑπὸ τοῦ κυρίου του.

Ὁ Τίρας εἶνε ὁ ἀχώριστος τοῦ πρίγκηπος σύντροφος, ἐφόσον οὗτος παραμένει κατ' οἶκον.

Ὁ Τίρας, ὁ διάδοχος τοῦ ἀρχαίου σκύλου τῆς αυτοκρατορίας, τοῦ Σουλτάνου, συνοδεύει τὸν καγκελάριον εἰς τοὺς περιπάτους του ἐν τῷ κήπῳ, κατακλίνεται παρὰ τοὺς πόδας του ἐν τῷ γραφείῳ καὶ ἀγρύπνως φυλάσσει τὰς ὀλίγας τρίχας, αἵτινες φύονται εἰσέτι ἐπὶ τῆς ἀπεφιλωμένης κεφαλῆς τοῦ κυρίου του. Εἶνε ὠραῖος κύων, με ὄυλον καὶ μέλαν τρίχωμα, εἶδους διαμέσου μεταξὺ τοῦ κυνὸς τῆς Νέας Γῆς καὶ τοῦ μολοσσῶ. Κατὰ τὴν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν εἰσαγωγὴν του ἦτο ἀδάμαστος, οἱ ὑπηρετῆται δὲ, καὶ αὐτὴ ἡ πριγκηπισσα, ἠναγκάζοντο πολλάκις νὰ φεύγῃσι πρὸ αὐτοῦ, ἀλλ' ὁ πρίγκηψ ἐποίησατο τοιαύτην χρῆσιν τοῦ μαστιγίου, ὥστε ὁ Τίρας ἐπὶ τέλους ἠπάσθη ἤθη μετριώτερα. Σήμερον δ' ἐντελῶς ἐφηνουχάζει, ἐφόσον νομίζει ὅτι ὁ κύριός του οὐδένα διατρέχει κίνδυνον.

Εἰς τοὺς γινομένους δεκτοὺς παρὰ τῷ Βίσμαρκ γνωστὸν τυγχάνει ὅτι πρέπει νὰ ἀπέχῃσι χειρονομίῳ ζωηρῶν, διότι ὁ Τίρας πολλάκις ἐκλαμβάνων ταύτας ὡς ἀπειλὰς κατὰ τοῦ κυρίου του ἐπιπίπτει κατὰ τῶν χειρονομούντων.

Κατὰ τὸ δειπνον, ὁ καγκελάριος εἰσέρχεται εἰς τὸ γραφεῖόν του, ὡπως ἐργασθῆ μίαν ἢ δύο ὥρας μετὰ τινος τῶν συμβούλων του. Ἐὰν ὑπάρχωσιν ἐπιείγουσαι ὑποθέσεις ἀξία λόγου, ὁ ἀρχιγραμματεὺς, ὡς εἰκός, βραδύνει νὰ κατακλιθῆ. Εὐτυχῶς νῦν κοιμᾶται πάντοτε βαθῶν καὶ εὐεργετικῶν ὕπνον. Ἐνῶ ἄλλοτε αἰ ἄυπνίαι εἶχον ὑποσκάψει τὴν υγίαν του.

Βραδύτερον ἀποσύρεται ὁ Βίσμαρκ εἰς τὸν κοιτῶνά του κατὰ τὰς λεγομένας κοινοβουλευ-

τικὰς ἐσπερίδας του, καθ' ἃς δέχεται πολιτευτὰς πάσης ἀποχρώσεως.

Ὁ πρίγκηψ τοὺς κεκλημένους του ὑποδέχεται μετ' ἐγκαρδίου καὶ ὄλωσ ἀπερίττου φιλοφροσύνης.

Ὁ ἀρχιγραμματεὺς, ὅστις ἄλλοτε κατακλίνεται λίαν ἀργά, ἐκανόνισε νῦν τὰ τοῦ βίου του τακτικώτερον. Ἐγείρεται λίαν πρῶτῃ, ἀφότου ὁ Σβένιγγερ ἐγένετο ἰατρός του, καὶ ἐξέρχεται εἰς περίπατον ἐν τῷ κήπῳ του, ὅστις ἐκτείνεται ἀπὸ τῆς ὁδοῦ Γουλιέλμου εἰς τὴν ὁδὸν Καίνοιχγρατσ, καὶ περιλαμβάνει δένδρα αἰωνόβια, ἅτινα ὑποστηρίζουσι διὰ σιδηρῶν τριγώνων, ἐκ φόβου μὴ καταπέσωσιν ἐκ τοῦ γήρατος! Τὸν πρωῖνόν περίπατόν του κάμνει ὁ πρίγκηψ ἐν στενωῖ λιθοστρώτῳ περιστυλιῳ, ὅπερ στηρίζεται ἐπὶ τοῦ γειτονικοῦ κτιρίου, ἀνήκοντος εἰς τὸν πρίγκηπα Πλέσε. Ὑπὸ τὰς στοὰς ταύτας, ὁ ἀρχιγραμματεὺς διαφεύγει τὰ βλέμματα τῶν περιέργων, διότι καὶ ἐν τῷ ἰδίῳ του κήπῳ καταδιώκετο ὑπὸ τῶν ἀδιακρίτων. Πλησίον τῆς ὁδοῦ Καίνοιχγρατσ, συνορεύει πρὸς τὸν κήπον, κτίριον ὅπερ ἀνήκεν ἄλλοτε, ὡς καὶ τὸ μέγαρον τοῦ καγκελλαρίου, εἰς τὸν πρίγκηπα Ράτζιβιλλ, ὅπερ ὅμως ἐπωλήθη πρὶν ἢ τὸ κράτος σκεφθῆ νὰ ἀγοράσῃ τὴν οἰκοδομήν, ἵνα προσφέρῃ ταύτην ὡς δῶρον εἰς τὸν Βίσμαρκ. Ἐκ τῶν παραθύρων τῆς ἐν λόγῳ οἰκίας ἠδύνατο πᾶς τις νὰ ἐνοχλῆ τὸν πρίγκηπα λίαν δυσαρέστως. Ξένοι πολλοὶ ἐνοχίαζον τὰ παράθυρα ταῦτα, ὡπλισμένοι δὲ διὰ διόπτρων καὶ τηλεσκοπίων κατασκοπεύον καὶ τὰς ἐλαχίστας κινήσεις τοῦ Βίσμαρκ περιπατοῦντος· περιέργοι τινες μάλιστα προσεπάθον νὰ ἐλκύσωσι καὶ τὴν περιεργεῖάν του διὰ κραυγῶν. Οἱ Ἄγγλοι ἰδίᾳ ἐν τῇ περιστάσει ταύτῃ ἐπεδείκνυον τόλμην ἀνήκουστον καὶ ὄλωσ βρετανικὴν ἀφέλειαν. Ὁ καγκελάριος, ὅπως ἀπαλλαγῆ τῶν περιέργων ἀνήρησεν ἀνωθεν τῶν τειχῶν ἐπὶ ὑψηλῶν ἰσθμῶν παμμαγίστας ὀθόνας, ἀποκρυπτούσας ἐντελῶς τὴν θέαν τοῦ κήπου.

Πρὶν ἢ ὁ Βίσμαρκ μεταβῆ εἰς τὸν κήπον νὰ περιπατήσῃ ἀγγέλλει τοῦτο εἰς τὸν θυρωρὸν του. Τοῦτο σημαίνει ὅτι δὲν εἶνε ὀρατὸς δι' οὐδένα πλὴν ὑπαλλήλων ἢ ἄλλων προσώπων, ἅτινα ἀναγκασίως πρέπει νὰ ἴδῃ. Ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ὁ θυρωρὸς προειδοποιεῖται καὶ ὀδηγεῖ τοὺς ἐπισκέπτας εἰς τὸν κήπον.

Ὁ πρίγκηψ, ὡς φίλος τῆς γεωργίας, ἀρέσκειται εἰς τὴν ἀληθῆ φύσιν, διὰ τοῦτο δὲ τὸ μέρος τοῦ κήπου τὸ ἀπέναντι τοῦ παραθύρου του κείμενον διατηρεῖ τὴν ἀρχικὴν αὐτοῦ ὄψιν. Ἡ μόνη ἐξαιρέσις εἶνε μικρὰ πρασιὰ ἀνθέων, ἐφ' ἧς προσπίπτουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ πρίγκηπος, ἅμα ὡς ἀποβλήψῃ πρὸς τὰ ἔξω. Ἡ πρασιὰ αὐτὴ ἔχει πάντοτε ἀνθὴν κατάλληλα εἰς τὴν ὥραν τοῦ ἔτους.

Πλαγίως τοῦ γραφείου τοῦ πρίγκηπος εὐρίσκειται πορτοκαλεῶν, ἐν ᾧ ὁ πρίγκηψ, διακόπτων ἐνίοτε τὴν ἐργασίαν, περιπατεῖ ἐπὶ τινὰ λεπτά.

Οἱ κόμητες Γουλιέλμος καὶ Ἐρβέρτος καὶ ἡ κόμησσα Μαρία κατοικοῦσι πρὸ πολλοῦ χωριστά. Ὁ πρίγκηψ καὶ ἡ πριγκηπισσα, μετὰ τῆς πολυαριθμοῦ αὐτῶν θεραπειῶν, εἶνε ἐνοικοὶ τοῦ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Γουλιέλμου μεγάρου.

Ἐφ' ᾧ καὶ ὁ βίος ὃν διάγουσιν εἶνε λίαν ἤρεμος.

Ἡ πριγκηπισσα ἀντιπροσωπεύει ἐν τῇ αὐτῇ τὴν οικογένειαν Βίσμαρκ, ἐνθα κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν πριγκηπισσῶν, τῶν μὴ ἀνηκουσῶν εἰς τὴν βασιλικὴν οικογένειαν. Ἐμφανίζεται ἐνίοτε ἐν τῷ κόσμῳ, ἀλλὰ δέχεται ὀλίγα μόνον πρόσωπα, στενωῶς μετ' αὐτῆς συνδεμένα.

Ἡ πριγκηπισσα Βίσμαρκ οὐδέποτε εἶχεν ἀξιώσεις ἐπὶ καλλονῆ, οὐχ ἤττον ἢ ὄψιν αὐτῆς εἶνε γλυκυτάτη, ἢ ἠμιλία τῆς δὲ μαρτυρεῖ μάλιστα τὴν ἀγαθότητα.

Ἐν τῇ αὐτῇ συνήθως φέρει λιτότατον καλλωπισμὸν, π. χ. ἐσθῆτα ἐκ λευκοῦ λειοσηρικοῦ με ἀνθοδέσμην ἐκ ρόδων ἐπὶ τῆς κόμης καὶ τοῦ στήθους.

Ἡ κόμησσα Ραντζάου ἀκολουθεῖ τὸ μητρικὸν παράδειγμα. Ὁ κόμης καὶ ἡ κόμησσα ἄλλως κατοικοῦσι εἰς τὸν τρίτον ὄροφον οἰκίας τινὸς ἐν τῇ ὁδῷ Φὸς καὶ οὐδόλωσ σχεδὸν συχνάζουσιν εἰς τὸν κόσμον.

Ἡ κόμησσα Ραντζάου εἶνε γυνὴ σχεδὸν ἐπίσης σιθαρὰς σωματικῆς διαπλάσεως ὡς ὁ πατὴρ τῆς. Τὸ παράστημά τῆς καὶ ὁ βηματισμός τῆς ἔχουσι μάλιστα τί τὸ ἀνδρικό. Δὲν δύναται νὰ λεχθῆ καὶ αὐτὴ ὠραία, καίτοι εἶνε πεπροικισμένη διὰ χάριτος ὄλωσ ἰδιαζούσης. Ἐν γένει καὶ τὰ τρία τοῦ ἀρχικαγκελλαρίου τέκνα ὁμοιάζουσιν αὐτῷ· ὁ κόμης Ἐρβέρτος εἶνε ἐπίσης ὑψηλὸς ὡς αὐτός· ὁ κόμης Γουλιέλμος εἶνε κάπως βραχυσωμότερος, ἀλλ' ἔχει ἀπαράλλακτον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἀρχιγραμματεῦς.

Κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ὁ καθηγητὴς δόκτωρ Σβένιγγερ ὑπῆρξεν ἐπὶ τινὰ χρόνον ὁμοδαίτωρ καὶ σχεδὸν σύνοικος τοῦ πρίγκηπος Βίσμαρκ. Κατῴκει εἰς τὴν ἐν τῇ ὁδῷ Καίνοιχγρατσ ὑπ' ἀριθμὸν 9 οἰκίαν, εἶχε κλειδα τῆς ὀπισθίας θύρας τοῦ παραδείσου τοῦ καγκελλαρίου, εὐρίσκειτο δ' ἐπομένους ἐγγύτατα τοῦ ἐνδόξου αὐτοῦ πελάτου.

Ἡ πριγκηπισσα, εὐγνωμονοῦσα τῷ Σβένιγγερ, ὅστις ἔσωσε τὸν σύζυγόν τῆς θανάτου σχεδὸν βεβαίου, ἐπέμεινεν ὅπως οὗτος γευματίζῃ ἐν τῷ μεγάρῳ. Ἐὰν κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ ἀπουσίαζε, ἀμέσως μετεπέμπετο θεράπων παρ' αὐτῷ, ἵνα μάθῃ τὴν αἰτίαν. Εἶχεν ἄλλως νὰ

ἐκπληρῶσθαι καὶ καθήκοντα ἰατρικὰ ἐν τῇ τροπείῳ ταύτῃ, ἧς τὰ ἐδέσματα ἦσαν πολὺ λιτότερα καὶ ὀλιγώτερα ἢ εἰς πολλὰς ἄλλας βερολινεῖους οικογενείας, διότι ἡ θεραπεία εἰς ἣν ὁ ἰατρός ὑπέβαλε τὸν πρίγκηπα συνίστατο κυρίως εἰς δίκαιαν αὐστηροτάτην.

Ὁ ἰατρός Ἐρνέστος Σβένιγγερ, οὗ τὸ ὄνομα τοσοῦτον διεφημίσθη, ἀφ' ἧς ἀνέλαβε τὴν θεραπείαν τοῦ πρίγκηπος Βίσμαρκ, πρὸ τριετίας ἦτο ἐντελῶς ἄγνωστος. Ἡ εὐτυχῆς ἐκβάσις τῆς θεραπείας, ἣν ἐφήρμοσεν ἐπὶ τοῦ πρίγκηπος Βίσμαρκ, κατέστησε τὸ ὄνομά του πασίγνωστον καθ' ὅλην τὴν ὑφήλιον, ἐγένετο δὲ αἰτία νὰ διορισθῆ καὶ καθηγητὴς ἐν τῷ γερὰρ καὶ ἐνδόξῳ τοῦ Βερολίνου πανεπιστημίῳ.

Ὁ Σβένιγγερ ἐγεννήθη εἰς Νόυμαρκτ, τοῦ ἄνω Παλατινάτου, τῷ 1851. Ὁ πατὴρ του ἦν ἰατρός διακεκριμένος. Τὴν ἰατρικὴν ἤρξατο σπουδάζων ἐκκαίδεκαέτης. Εἰκοσάετης ἀνεκλήρῃθη διδάκτωρ, ἐγένετο δ' ἀμέσως βοηθὸς τοῦ διασῆμου καθηγητοῦ Ruhl, διδάσκοντος παθολογικὴν ἀνατομίαν, ἀλλὰ παραδοξοτάτη ἐρωτικὴ ἱστορία παρενεβλήθη εἰς τὸ στάδιον αὐτοῦ, τὸ ὑπὸ τῶν λαμπρῶν οἰωνοῦ ἀρξάμενον καὶ ἀνέκοψε τὴν πρόδόν του.

Κατὰ τὴν δεκαετίαν, καθ' ἣν ὁ Σβένιγγερ διετέλεσε βοηθὸς τοῦ καθηγητοῦ Ruhl, ἐξέδωκε τὰς πλείστας τῶν παθολογικῶν αὐτοῦ μελετῶν ἐπὶ τῆς διφθεριτιδος, τῆς φυματιώδους φθίσεως, τῶν δερματικῶν νόσων κτλ. Τὸν πρίγκηπα Βίσμαρκ ἐγνώρισεν ὁ Σβένιγγερ τῷ 1882 ἐν Βάρζιν, ὅπου μετέβη προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ κόμητος Γουλιέλμου. Τὸ νευρικὸν σύστημα τοῦ καγκελλαρίου εὐρίσκειτο εἰς ἄκρον τεταραγμένον καὶ ἐξησθενημένον. Ὁ πρίγκηψ δὲν ἐχῶνευε πλέον, ἠσθάνετο δριμύεις πόνους κατὰ τὸ ὑπογάστριον καὶ τὸν στόμαχον, τοσοῦτον δὲ ἐξαδυνατισμένος ἦτο, ὥστε πρὸ παντὸς ἄλλου ἔδει νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ ἀνορθώσις τῶν σωματικῶν δυνάμεων τοῦ ἀσθενοῦς, ἵνα μὴ ἡ μοιραία λύσις ἐπέλθῃ θάσσον ἢ βράδιον. Δίαιτα αὐστηρὰ καὶ μέχρι τῶν ἐλαχίστων λεπτομερειῶν καθωρισμένη, ὠραν πρὸς ὠραν κεκανονισμένη, ἐπιδρῶσα ἐπὶ πάσης ζωικῆς τοῦ ἀσθενοῦς λειτουργίας, τοῦ φαγητοῦ του, τοῦ ὕπνου του, τοῦ περιπάτου του, ὑπῆρξε τὸ μόνον μέσον πρὸς ἐπίρρωσιν τῶν δυνάμεων, διευκόλυνσιν τῆς πέψεως καὶ ἐπάνοδον τοῦ ὑπογαστρίου εἰς τὴν φυσικὴν αὐτοῦ κατάστασιν. Ἡ δίαιτα αὐτὴ ἀπέβη σωτήριος εἰς τὸν καγκελάριον, ὥστε μετ' οὗ πολὺ ἠδυνήθη νὰ ἀναλάβῃ ἐν πάσῃ ἐκτάσει τὰς ἐργασίας του.

Ποία εἶνε ἡ περιουσία τοῦ Βίσμαρκ; Τὸ ζήτημα τοῦτο ἀψησῶλησε πολὺ τὸν τύπον, μετὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου 1885, ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ἀρ-

χιγγραμματαύς ανέκτησε τὸ προγονικὸν αὐτοῦ κτῆμα τοῦ Σενχάουζεν.

Ἰδιοκτῆτης τοῦ Βάρζιν, τῆς Φρειδιξρούης καὶ τοῦ Σενχάουζεν, ὁ πρίγκηψ ὅπως φημύθη τὸς φθονερούς, ἐγένετο ὁ ὑποβλεπὸς τῆς ἐπομένης ἡμιοπισήμου ἀνακοινώσεως, ἧτις ἐδημοσιεύθη ἐν τινὶ ἐφημερίδι:

«Ἐσχάτως αἱ ἐφημερίδες ἐδημοσίευσαν σημειώσιν τινα περὶ τῆς περιουσίας τοῦ ἀρχιγραμματέως προσεκτικῶς ἀναγινωσκομένη ἢ σημειώσεις αὐτῆ ἀποβλέπει πρὸς σκοπὸν, ὅστις ἴσως ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν καθίσταται κατάδηλος. Ὁ σκοπὸς οὗτος, πράγματι, εἶνε αὐτὸς ἐκεῖνος ὃν προτίθενται ἀγγλικαὶ τινες ἐφημερίδες, σκαπανεύουσαι τὴν ὁδὸν εἰς τὴν δημοκρατίαν τοῦ μέλλοντος διὰ λεπτομερῶν δημοσιεύσεων περὶ τῶν προσόδων καὶ τῶν κτημάτων τῆς ἀριστοκρατίας· οἱ φορολογούμενοι ἐκ τούτου δύνανται νὰ ἐκτιμήσωσιν τὸ δυστυχὲς τῆς θέσεως αὐτῶν. Τοιοῦτον ἔχει χαρακτῆρα καὶ ἡ ἐν λόγῳ σημείωσις, προτιθέμενη νὰ ἐκθέσῃ τὸν πρίγκηπα Βίσαρκ εἰς τὸν φθόνον καὶ τὴν ζηλοτυπίαν τῶν ἡττων αὐτοῦ εὐνοηθέντων ὑπὸ τῆς τύχης.

«Καὶ μόνον τὸ γεγονός, ὅτι ὁ πρίγκηψ προβάλλεται ὡς πρότυπον πλουσίου γαιοκτήμονος, δῆλον ποιεῖ τὸν δημαγωγικὸν τοῦ ἀρθρου χαρακτῆρα· ὡς νὰ μὴ ὑπῆρχον πολλοὶ Γερμανοὶ γαιοκτήμονες πολλῶ τῷ πρίγκηπος πλουσιώτεροι. Ἐν τούτοις τίς ποτὲ ἐδημοσίευσεν ἀκριβῆ ἐκθεσὶν περὶ τῆς περιουσίας αὐτῶν;

«Ἄλλως αἱ διαβεβαιώσεις τοῦ γράφοντος τὸ ἀρθρον εἶνε ἐν πολλοῖς ἐσφαλμένα. Πολλάκις ἡ περιουσία τοῦ πρίγκηπος Βίσαρκ ἐξετιμήθη ἀκριβῶς, ἵνα ὑποβληθῆ εἰς τὴν κεκαλονισμένην φορολογίαν. Ἐπὶ ταύτης τῆς ἐκτιμήσεως σπηρίζομενοι, ἐσμὲν εἰς θέσιν νὰ βεβαιώσωμεν, ὅτι ὁ ἐσχυρισμὸς ὅτι τὰ κτήματα τοῦ πρίγκηπος εἰσὶν ἀπηλλαγμένα πάσης ὑποθήκης, εἶνε ἀνακριβής. Ἐπὶ τῶν κτημάτων τοῦ πρίγκηπος ὑπάρχουσιν ἐγγεγραμμένα ὑποθήκαι, ἀπαιτοῦσαι τὴν πληρωμὴν ἐτησίων τόκων 120, 000 μάρκων. Σημειωτέον πρὸς τούτοις, εἰς ἀναίρεσιν τῶν ἐν τῷ ἀρθρῳ ἀναφερομένων, ὅτι τὸ κτῆμα τῆς Φρειδιξρούης δὲν προέρχεται ἀποκλειστικῶς ἐκ δωρεᾶς τοῦ κράτους· ὅτι ἡ Φρειδιξρούη καὶ ὁ Νέος Μύλος ἄτινα ἀποτελοῦσι παράρτημα τοῦ Σάξεν Βάλδ ἠγοράσθησαν ὑπὸ τοῦ ἀρχιγραμματέως πρὸ τινων ἐτῶν ἀντὶ 240, 000 μάρκων.

«Κατὰ τὴν δωρεάν τοῦ Σάξενβαλδ ἢ πρόσδοδος τοῦ δάσους τούτου, κατὰ τὸ δωρητήριο, ἀνήρχετο εἰς 34,000 τάλληρα. Κατὰ τὴν ἐμπορικὴν κρίσιν, ἧτις ἰδιαίτερος ἐπιφελὴς ὑπῆρξεν εἰς τὴν ξυλεμπορίαν, ἡ πρόσδοδος αὕτη πιθανῶς ἀνῆλθεν μέχρι τῶν 80,000 ταλλήρων, ἀλλ' οἱ εἰδήμονες καλῶς γινώσκουσιν ὅτι αἱ γεωργικαὶ καὶ δασικαὶ πρόσδοδοι ὑφίστανται συνε-

χεῖς διακυμάνσεις καὶ ὅτι τὸ ἐτήσιον ἔσοδον τῶν τελευταίων ἐτῶν πολὺ ἀφίσταται τῶν 80,000 ταλλήρων.

«Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ἐσχάτως ἀγορασθὲν κτῆμα τοῦ Σενχάουζεν, ἐλέχθη ὅτι ἡ ἐτήσια αὐτοῦ πρόσδοδος ἀνέρχεται εἰς 16,000 τάλληρα. Ἐὰν ὁ ἀρθρογράφος προσέφερεν εἰς τὸν καγκελλάριον τοσοῦτον μίσθωμα, δυνάμεθα νὰ βεβαιώσωμεν αὐτόν, ὅτι ὁ πρίγκηψ θὰ ἀπεδέχετο τὴν ἐκμίσθωσιν. Διότι, τίς δὲν γνωρίζει ὅτι τὸ ἀρχαῖον τοῦ Σενχάουζεν κτῆμα, οὐ ἡ ἔκτασις κατ' ὀλίγα στρέμματα μόνον εἶνε ὑποδεστέρα τοῦ νέου κτήματος, μάτην προσηνέχθη πρὸς ἐκμίσθωσιν, πρὸ τινων ἐτῶν, ἀντὶ 8,000 ταλλήρων ἐτησίως;

«Ὡς πάντες οἱ γαιοκτήμονες, ὁ ἀρχιγραμματέως ὑποχρεοῦται τακτικῶς εἰς τὴν κατάβολὴν τοῦ τόκου τοῦ ἐπὶ ὑποθήκῃ χρέους αὐτοῦ, καίτοι αἱ κτηματικαὶ πρόσδοδοι ἐλαττοῦνται ἐτησίως.

«Δέον νὰ σημειώσωμεν ἐναυθῶτα ὅτι, ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς ἀγορᾶς τοῦ Σενχάουζεν, τοσαύτη ἦν ἡ συρροὴ τῶν αἰτήσεων βοηθημάτων πρὸς τὸν πρίγκηπα, ὅστε ἦν αὐτῷ ἀπολύτως ἀδύνατον νὰ ἀνταποκριθῆ εἰς τοσαύτας αἰτήσεις.»

Μεθ' ὅλας ταύτας ὁμῶς τὰς ἡμιοπισήμους δηλώσεις εἶνε βέβαιον, ὅτι ὁ πρίγκηψ Βίσαρκ, οὐ μόνον εὐπορεῖ, ἀλλὰ καὶ πλούσιος εἶνε. Μὴ διακρινόμενος ὁμῶς ἐπὶ γενναιοφροσύνη, δὲν παρέχει εἰς τοὺς περὶ αὐτόν τὴν εὐκαιρίαν νὰ παρατηρῶσι τοῦτο.

Ἡ οἰκογένεια Βίσαρκ θεωρεῖται ἐν γένει ὡς φιλάργυρος, μόνον δ' ὁ κόμης Ἐρβέρτος Βίσαρκ ἀποτελεῖ ἐξαιρέσιν.

Δ. Γ. Κ.

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ ΤΖΙΛΦΙΛ

Διήγημα Γεωργίας Ἑλλιοτ.

Μετάφρασις Ἀριστοτέλους Η. Κουρτίδου.

(Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε προηγούμενον φύλλον)

Ἡ Τίνα ἐβουθίσθη καὶ πάλιν εἰς σιωπὴν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου. Τὸ ἐξασθενῆσαν πνεῦμά της ἐφάνετο δυσχερῶς βαδίζον διὰ τῶν ἐλιγμῶν τοῦ παρελθόντος βίου της. Μόνον δὲ ὅπως ἀπαντήσῃ εἰς τοὺς λόγους τοῦ Μαίηναρντ, ἤρξατο πάλιν ἠμιλοῦσα διὰ φωνῆς σιγλητῆς.

— Τόσον καιρὸν εἶχα τόσον κακὰς σκέψεις! Ἡμῖν τόσο θυμωμένη. Ἐμίσειν ἐπίσης καὶ τὴν μὴ Ἐσχερ, καὶ δὲν μ' ἔμελε τί θὰ γείνη, διότι ἤμην πολὺ δυστυχῆς. Ἡμῖν γεμάτη ἀπὸ κακὰς σκέψεις. Ἡμῖν κακὴ, πολὺ κακὴ, περισσότερο κακὴ ἀπὸ ὅλας τὰς γυναῖκας τοῦ κόσμου!..

— Καὶ ἄλλοι ἄνθρωποι, Τίνα, εἶνε κακοὶ καὶ ἀκόμη περισσότερο. Καὶ εἰς ἐμὲ ἔρχονται πολλάκις κακαὶ σκέψεις, καὶ ἐμὲ καταλαμβάνει ὁ πειρασμὸς νὰ κάμω πράξεις ἀξιομίεπτους· ἀλλ' ἔχω περισσότερὰν δύναμιν ἀπὸ σᾶς, εἰμπαρῶ περισσότερο ν' ἀποκρύπτω τὰ αἰσθήματά μου καὶ ν' ἀνθίσταμαι εἰς αὐτά. Δὲν εἶμαι δούλος αὐτῶν. Ἴδέτε τὰ μικρὰ πτηνὰ ὅταν εἶνε πολὺ μικρὰ καὶ ἀρχίζουσιν μόλις νὰ πτερυγίζουσιν σπυρόντων τὰ πτερὰκια τῶν ὅταν εἶνε τρομαγμένα ἢ θυμωμένα· δὲν ἔχουσιν ἐξουσίαν ἐφ' ἑαυτῶν. Καὶ μεῖς εἰσθε ὡτὰν ἀπ' αὐτὰ τὰ μικρὰ πτηνὰ. Τόσον μεγάλος ἦτο ὁ πόνος σᾶς ὥστε δὲν εἰδεύρατε τί ἐκάμεντε.

Δὲν ἠθέλησε νὰ μακρογορήσῃ, φοβούμενος μὴ καταπονήσῃ αὐτήν. Ἡ Τίνα εἶχεν ἀνάγκη νὰ διαλογισθῆ ἐπὶ μακρὸν πρὶν δυνῆθῆ νὰ ἐκφράσῃ τὰ αἰσθήματά της.

— Ἄλλ' ἀπ' οὐ εἶχα τὴν πρόθεσιν νὰ τὸ κάμω, εἶπε μετὰ ταῦτα, εἶνε ὡς νὰ τὸ ἔκαμα.

— Ὅχι, Τίνα μου, ἀπεκρίθη βραδέως ὁ Μαίηναρντ, βραδέως ἐξαγγέλλων ἐκαστὴν φράσιν· ἡμεῖς οἱ ἄνθρωποι διανοοῦμεθα πολλάκις κακὰς πράξεις, τὰς ὁποίας οὐδέποτε πράττομεν. Αἱ σκέψεις μας εἶνε πολλάκις χειρότεροι ἀπὸ ἡμᾶς ὅπως πολλάκις εἶνε καὶ καλλίτεροι. Ἄλλ' ὁ Θεὸς μᾶς βλέπει ἐν τῷ συνόλῳ μας καὶ ὅχι κατὰ σκέψεις καὶ πράξεις ἀποχωρισμένας, ὅπως μᾶς βλέπει ὁ πησίον μας. Οἱ ἄνθρωποι κρίνομεν ἀλλήλους ἀδίκως, καὶ ἔχομεν καλλίτερον ἢ χειρότερον ἰδέαν οἱ μὲν περὶ τῶν δέ, καθόσον βλέπομεν ἀπομεμονωμένας πράξεις. Ὁ Θεὸς εἰξεύρει ὅτι δὲν θὰ ἠδύνασθε νὰ διαπράξῃτε τὸ ἔγκλημα τοῦτο.

Ἡ Αἰκατερίνα ἔσειε βραδέως τὴν κεφαλὴν της καὶ ἐσίγησε. Μετὰ στιγμὰς δὲ τινὰς εἶπε:

— Δὲν εἰξεύρω τὸν ἐβλεπον νὰ ἔρχεται εἰς συνάντησίν μου καὶ εἶχον τὴν πρόθεσιν... εἶχον τὴν πρόθεσιν νὰ τὸν φονεύσω.

— Ἄλλ' ὅταν τὸν εἶδατε, εἶπέτε μοι τί ἐκάματε, Τίνα;

— Τὸν εἶδα ἐξηπλωμένον κατὰ γῆς καὶ ἐνόμισα ὅτι ἦτο ἀσθενής. Δὲν εἰξεύρω πῶς συνέβη τότε, ἀλλὰ τὰ ἐλησμόνησα ὅλα. Ἐγονάτισα καὶ τῷ ὠμίλησα, ἀλλὰ δὲν ἐπρόσεξεν εἰς ἐμὲ τὸ βλέμμα του ἦτο ἀτενές, καὶ ἤρχισα νὰ φοβοῦμαι μὴ ἦτο νεκρός.

— Δὲν ἠσθάνθητε ὀργὴν ἐκτοτε;

— Ὄχι, ὅχι, ὅχι· ἐγὼ εἶμαι ἡ μόνη ἐνοχος· ἐγὼ ἔπταισα εἰς ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα.

— Ὅχι, Τίνα μου, τὸ σφάλμα δὲν εἶνε ὅλον ἐκ μέρους σᾶς· καὶ αὐτὸς ἔπταισε· αὐτὸς σᾶς προεκάλεσε· τὸ δὲ κακὸν προξενεῖ ἄλλο κακὸν. Ὅταν οἱ ἄνθρωποι μᾶς μεταχειρίζονται κακῶς, εἶνε δύσκολον νὰ μὴ μᾶς ἔρχωνται κακαὶ σκέψεις ἐναντίον των· ἀλλ' αὐταὶ εἶνε ἀξίαι περισ-

στέρας συγγνώμης ἀπὸ τὴν διαγωγὴν ἐκείνων· Εἶμαι περισσότερο ἐνοχος ἀπὸ σᾶς, Τίνα· καὶ ἐγὼ ἐμίσειν τὸν λοχαγὸν Οὐέμπράου καὶ ἂν μὲ προεκάλεε, ὅπως σᾶς, πιθανὸν νὰ ἔκαμνα καμμιὰν χειρότερον πράξιν.

— Ὄχι, δὲν ἔπταιε τόσο πολὺ· δὲν εἰξευρε πόσον μ' ἔκαμνε νὰ ὑποφέρω. Πῶς ἦτο δυνατόν νὰ μ' ἀγαπᾷ ὅπως τὸν ἠγάπων; Καὶ πῶς ἦτο δυνατόν νὰ νυμφευθῆ ἐν πτωχὸν δυστυχὲς πλάσμα ὡσὰν ἐμέ;

Ὁ Μαίηναρντ δὲν ἀπεκρίθη, ἐπῆλθε δὲ σιγὴ ἄχρις οὗ ἡ Τίνα εἶπε:

— Ἐπειτα ἤμην καὶ τόσο ὑποκρίτρια!.. κανεὶς δὲν εἰξευρε ὅτι ἤμην τόσο κακὴ. Ὁ πατρὸνσκαλο δὲν τὸ εἰξευρε· μ' ἔλεγε καλὴν τοῦ μαίμουδίσαν... ὦ! πῶς δὲν θὰ μὲ ἠγάπα πλέον ἂν εἰξευρε πόσον κακὴ ἤμην!

— Ἀγαπητῆ μου Τίνα, ὅλοι ἔχομεν τὰ ἀπόκρυφα μας σφάλματα, καὶ ἂν ἕκαστος ἐξ ἡμῶν εἶχε πλήρη ἰδέαν τοῦ γῶθι σαυτὸν, δὲν θὰ ἐκρίνομεν τοὺς ἄλλους τόσο αὐστηρῶς. Καὶ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ σὶρ Χριστοφῶρος ἐνόησε, ἀπ' οὗτου τὸν ἐπληξεν ἡ δυστυχία, ὅτι ἐφάνη πολὺ αὐστηρὸς καὶ πολὺ πείσμων.

Τοιοῦτοτρόπως διὰ τῶν διακεκομμένων τούτων ἐξομολογήσεων καὶ τῶν παραμυθητικῶν ἀπαντήσεων αἱ ὥραι παρήλθον ἀπὸ τῆς σκοτεινῆς νυκτὸς μέχρι τοῦ ψυχροῦ ἑωθινοῦ λυκαυγοῦς καὶ ἐκ τοῦ πρώτου τούτου λυκαυγοῦς μέχρι τῶν πρώτων χρυσαίζουσῶν γραμμῶν τῆς ἡοῦς. Ὁ Τζίλφιλ ἠσθάνθη κατὰ τὰς μακρὰς ἐκεῖνας ὥρας τὸν συνδέοντα αὐτὸν μετὰ τῆς Αἰκατερίνης σύνδεσμον γενόμενον μᾶλλον ἀρρηκτον. Τοῦτο συμβαίνει εἰς τὰς ἐπὶ τῆς συμπαθείας, τῆς στοργῆς ἐπερειδομένας ἀνθρωπίνους σχέσεις· ἐκαστὴ νέα ἡμέρα χαρᾶς ἢ θλίψεως εἶνε νέα ἀφορμὴ πρὸς ἀγάπην, ἧτις τρέφεται δι' ἀναμνήσεων ὡς καὶ δι' ἐλπίδων, ἀγάπην, δι' ἧν ἡ διηνεκὴς ἐπακάλυψις δὲν εἶνε κόπως ἀλλ' ἀνάγκη, καὶ δι' ἧν ὁ μὴ συμμερισμὸς χαρᾶς τινος εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς ὀδύνης.

Οἱ ἀλέκτορες ἤρχισαν νὰ λαλοῦσι, αἱ θύραι ν' ἀνοίγονται. Κρότος βημάτων ἠκούσθη ἐν τῇ αὐλῇ, καὶ ὁ Τζίλφιλ ἐνόησεν ὅτι ἦτο ἡ Δορκὰς ἐπιμελουμένη τῶν τοῦ οἰκίσκου. Ὁ κρότος ἐκεῖνος ἐφάνη δυσαρεστήσας τὴν Αἰκατερίναν, διότι παρατηρήσασα αὐτὸν μετ' ἀνησυχίας τῷ εἶπε:

— Μαίηναρντ, μήπως θὰ φύγατε;

— Ὅχι· θὰ μείνω ἐδῶ, εἰς Κουάλαμ, ἕως ὅτου γείνετε καλὰ καὶ εἰμπορεῖτε ν' ἀναχωρήσετε καὶ σεῖς.

— Ὄχι ποτὲ δὲν θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὸν πύργον!.. Ὄχι, ὅχι! θὰ ζήσω πτωχικᾶ, καὶ θὰ κερδίζω μόνη μου τὸ ψωμί μου.

— Καλὰ, Τίνα μου, κάμετε ὅ,τι σᾶς ἀρέσει. Ἄλλὰ τῶρα θὰ ἠθελα νὰ κοιμηθῆτε ὀλίγον.

Προσπαθήσατε ν' αναπαυθῆτε ἡσύχως, καὶ μετ' ὀλίγον ἴσως εἰμπορέσετε νὰ σηκωθῆτε. Ὁ Θεὸς σας διεφύλαξε τὴν ζωὴν σας, μετ' ὅλην τὴν μεγάλην θλίψιν σας· εἶνε ἀμάρτημα νὰ μὴ προσπαθῆσετε νὰ ἐπιβληθῆτε ὅσον τὸ δυνατὸν περισσότερο ἀπὸ τὸ δῶρον τοῦτο. Ἄγαπητή μου Τίνα, προσπαθήσατε· ἡ μικρὰ Βέσση ἰδῆς ἔφερε μίαν φορὰν ἀνθή· δὲν ἐγυρίσατε νὰ ἰδῆτε τὸ πτωχὸν κοριτσάκι· μοῦ ὑπόσχεσθε ὅτι θὰ τοῦ εἰπῆτε δυὸ τρεῖς λέξεις ὅταν ἐπανέλθη· — Θὰ προσπαθήσω, ἐπιθύρισε ταπεινῶς ἡ Τίνα, εἶτα δ' ἔκλεισε τοὺς ὀφθαλμούς.

Ὅτε δ' ἤλιος ὑψώθη ὑπὲρ τὸν ὄριζοντα, διασπιδάζων τὰ νέφη καὶ διαχέων εὐάρεστον θερμότητα διὰ τοῦ μικροῦ παραθύρου, ἡ Αἰκατερίνα ἐκοιμήσατο ἡ Μαίηναρδ καθύψωνε τὴν Δορκάδα ἀνακοινώσας τὸ εὐχάριστον ἄγγελμα καὶ μετέβη εἰς τὸ πανδοχεῖον τοῦ χωρίου, εὐχαριστῶν τὴν θεῖαν πρόνοιαν διότι ἡ Τίνα συνήλθεν εἰς ἑαυτήν. Προφανῶς ἡ ἐμφάνισίς του συνανεμίγνυτο μετ' ἀναμνήσεις, αἰτίνας συνείχον τὸ πνεῦμά της, τὴν ἀνακούφιζον δὲ ἀπὸ τοῦ καταπιέζοντος αὐτὴν βάρους· τοῦτο ἦτο ἴσως ἡ ἐναρξὶς πλήρους ἀναρρώσεως. Ἄλλὰ τὸ σῶμα ἐκεῖνο ἦτο τόσο ἐξησθενηκός, ἡ ψυχὴ τόσο συντετριμμένη ὥστε εἶχον ἀνάγκην μεγίστης στοργῆς καὶ περιθάλψεως. Πρωτίστως ὤφειλεν ὁ Τζίλιφιλ νὰ πέμψῃ εἰδήσεις εἰς τὸν σὶρ Χριστοφόρον καὶ τὴν λαίδην Σέβερελ, εἶτα νὰ καλέσῃ τὴν ἀδελφὴν του, εἰς τῆς ὁποίας τὰς φροντίδας εἶχεν ἀπόφασιν νὰ ἐμπιστευθῇ τὴν Τίναν.

Τὸ μέγαρον, καὶ ἂν ἔτι ἡ Τίνα ἐπέθυμει νὰ ὑποστρέψῃ εἰς αὐτό, ἦτο, τὸ ἐγίνωσκε, ἡ ἥκιστα κατάλληλος αὐτῇ διατριβή, διότι ἕκαστον δωμάτιον, ἕκαστον ἐπιπλόν, ἕκαστη ἀποψὶς θ' ἀνεμίμνησκον εἰς αὐτὴν πρόσφατον ὀδύνην. Ἄν κατώκει ἐπὶ τινὰ χρόνον παρὰ τῆς πρᾶξις καὶ ἐπεράστῳ ἀδελφῇ του, ἦτις εἶχεν ἥμερον οἰκίαν καὶ ἐν μόνον χαριέστατον παιδίον, ἡ Τίνα ἠδύνατο νὰ συνέλθῃ, τούλάχιστον ἐν μέρει, ἐκ τοῦ φοβεροῦ κλονισμοῦ, ὃν ὑπέστη.

Ὁ Τζίλιφιλ ἀφ' οὗ ἔγραψε τὰς ἐπιστολάς του καὶ προεγευμάτισεν ἐν σπουδῇ ἵππευσεν ὅπως μεταβῆ εἰς Σλόουπιτορ καὶ ῥίψῃ τὰς ἐπιστολάς του εἰς τὸ ταχυδρομεῖον, ζητήσῃ δὲ καὶ ἰατρὸν εἰς ὃν νὰ ἐκμυστηρευθῇ τὴν ἠθικὴν αἰτίαν τῆς ἀσθενείας τῆς Αἰκατερίνης.

10.

Μετὰ μίαν ἐβδομάδα ἡ Αἰκατερίνα ἐπέβη ἀνέτου ἀμάξης, μετὰ τοῦ Τζίλιφιλ καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ κυρίας Χέρων, ἧς οἱ ἠδεῖς γαλανοὶ ὀφθαλμοὶ καὶ οἱ ἄβροὶ τρόποι παρεμύθουν τὴν δυστυχῆ κόρην, καθόσον μάλιστα ἡ Τίνα ἠσθάνετο πρὸς τὴν γυναῖκα ἐκείνην αἰσθήματα

ἀδελφικῆς ἰσότητος τέως ἄγνωστα αὐτῇ. Ὑπὸ τὴν εὐμένειαν τῆς ἥκιστα θωπευτικῆς ὑπεροχῆς τῆς λαίδης Σέβερελ διετήρησε συστολὴν τινὰ καὶ θαυμασμὸν πλήρη σεβασμοῦ, νῦν δ' εὗρισκε γλυκύτητα παρὰ νεαρῶ καὶ ἀγάπης ἀξία γυναίκα, ὁμοίαν πρὸς πρεσβυτέραν ἀδελφὴν κλίνουσαν ἐπ' αὐτὴν θωπευτικῶς, καὶ ὁμιλοῦσαν διὰ συμπαθοῦς τόνου φιλίας. Ὁ Μαίηναρδ ἦτο σχεδὸν δυσηρεστημένος καθ' ἑαυτοῦ διότι ἦτο εὐτυχὴς ἐν ᾧ τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς Τίνας ἦσαν τόσον ἐξησθενηκότα· ἀλλ' ἡ νέα αὐτοῦ εὐτυχία ἦτις συνίστατο εἰς τὸ νὰ ἀγρυπνῇ ἐπ' αὐτῆς ὡς φύλαξ ἀγγελος, νὰ εἶνε πλησίον τῆς πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας, νὰ παρασκευάζῃ τὰ πάντα, πρὸς εὐμάρειαν αὐτῆς, νὰ ἐπιζητῇ ἀκτινά τινὰ εὐχαριστήσεως ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς της, ἐπλήρου τὴν ὑπαρξίν του ὅλην.

Τὴν τρίτην ἡμέραν ἡ ἀμαξα ἔστη πρὸ τῆς θύρας τοῦ πρεσβυτερίου τοῦ Φόξχολμ ἔνθα ὁ αἰδέσιμος Ἄρθουρος Χέρων ἐνεφανίσθη εἰς τὸν οὐδὸν, σπεύδων νὰ ὑποδεχθῇ τὴν Λουκίαν του, καὶ κρατῶν διὰ τῆς χειρὸς πενταετῆς παιδίον εὐρύτερον καὶ ξανθόν, ὅπερ ἐπλάταγγε δι' ὄλων τῶν δυνάμεών του μικρὰν θηρευτικὴν μᾶστιγα.

Σπανίως ἠδύνατό τις νὰ εὕρῃ τόσο γλοάζοντα λευκῶνα, θύρωμα τόσο κομφῶς διακεκοσμημένον διὰ περιπλοκάδος. Τὸ πρεσβυτέριον τοῦ Φόξχολμ ὑπὸ φηγῶν καὶ καστανεῶν σκιαζόμενον διεγράφετο εἰς τὸ μέσον καταπρασίνου κλιτύος ἧς ὑπερέκειτο ἡ ἐκκλησία, περιέβλεπε δ' οὕτω τὸ χωρίον ὅπερ ἐξετείνετο ἐν μέσῳ φορβῶν καὶ λευκῶν περιβαλλομένων ὑπὸ μεγάλων δένδρων.

Τὸ πῦρ ἔλαμπεν ἐν τῇ αἰθούσῃ καὶ τῷ μικρῷ ῥοδοχρόφῳ κοιτῶνι, εἰς ὃν ἐμελλε νὰ ἐγκαταστή ἡ Αἰκατερίνα, ἐκεῖτο δὲ ἀντιθέτως πρὸς τὸ νεκροσταφεῖον τῆς ἐκκλησίας καὶ ἔβλεπεν εἰς μικρὰν ἐπαυλιν. Ἡ κυρία Χέρων, ὑπέκουσα εἰς τὸ ὁρμήφυτον εὐαισθητοῦ γυναικὸς ἔγραψεν εἰς τὸν σύζυγόν της νὰ παρασκευάσῃ τὸ δωμάτιον ἐκεῖνο διὰ τὴν Αἰκατερίναν. Εὐτυχεῖς ἀλεκτορίδες διάστικτοι, ἀποξύουσαι τὸ ἔδαφος ἐπιδειξίως ὅπως ἐκβάλλωσι κόκκους τινάς, παραμυθοῦσιν ἐνίοτε πλειότερον ἀσθενοῦσαν καρδίαν ἢ δάσος πλήρες ἀηδόνων· ἐνυπάρχει τι ἀκαταμαχητῶς πραϋντικὸν ἐν τῇ ζωηρότητι τῶν ὀρνίθων, ἐν τῇ θεᾷ ποιμενικοῦ κυνός, καὶ ὑπομονητικῶν ἀροτήρων ἵππων πινόντων μετ' εὐχαριστήσεως τὸ θολὸν αὐτῶν ὕδωρ.

Οὐχὶ ἄνευ λόγου ἠλπίζεν ὁ Τζίλιφιλ ὅτι ἐν τῇ οἰκίᾳ ἐκείνῃ, ἐν ἣ οὐδὲν ἀνεμίμνησκε τὸ μέγαρον τοῦ Σέβερελ, ἡ Αἰκατερίνα θὰ δυνηθῇ κατὰ μικρὸν νὰ ἀποσεισῇ τὴν ὄπτασίαν τοῦ παρελθόντος καὶ νὰ συνέλθῃ ἐκ τῆς ἀδυναμίας αὐτῆς καὶ τῆς ὀλιγοδραμίας. Εἶτα διενοήθη ν' ἀνταλλάξῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ πρὸς

τὴν τοῦ Χέρων, ὅπως ἢ διαρκῶς παρὰ τὴν Αἰκατερίναν καὶ ἐπαγρυπνῇ αὐτῆς. Ἡ Τίνα ἐφαίνετο εὐχαριστημένη ὅτι ἦτο πλησίον της καὶ ἀνέμενε τὴν ἐπάνοδόν του μετὰ τινος ἀνυπομονησίας· εἰ καὶ σπανίως ὠμίλει πρὸς αὐτόν, μεγάλην ἐδείκνυεν εὐχαρίστησιν ὅτε ἐκάθητο παρ' αὐτὴν καὶ ἔθλιβε τὴν μικρὰν τῆς χειρὰ προστατευτικῶς. Ὁ Ὁσουάλδ, ἡ θωπευτικῶς Ὁζυ, τὸ εὐρύτερον παιδίον, ἐγένετο ἀνεκτίμητος ἐπίσης ἀντροπος. Πλὴν χαρακτηριστικῶν τινῶν τοῦ θεοῦ του εἶχεν ἐπίσης κληρονομίαν καὶ πρόωρόν τινὰ κλίσιν πρὸς τὰ κατοικίδια ζῷα, καὶ ἀπῆται ἐπιτακτικῶς παρὰ τῆς Τίνας νὰ μεριμνᾷ περὶ τῶν ἰνδικῶν του χοίρων καὶ τῶν κονικίων του. Ἡ Τίνα ἐνόμιζεν ὅτι ἐπανέβλεπεν ἔστιν ὅτε ἀκτινάς τινος τῆς παιδικῆς αὐτῆς ἡλικίας διαπερώσας τὰ μολύβδινα νέφη τῆς θλίψεως καὶ πολλὰ ὦραι τοῦ χειμῶνος διέρρευσαν εὐχερέστερον ἐν τῷ δωματίῳ τοῦ Ὁζυ.

Ἡ κυρία Χέρων δὲν ἠπίστατο μουσικὴν καὶ δὲν εἶχεν ὄργανον· ἀλλ' ὁ Τζίλιφιλ ἐφρόντισε νὰ φέρῃ κλειδοκυμβάλον, ὅπερ ἐτοποθέτησε ἀνοικτὸν πάντοτε εἰς τὴν αἴθουσαν ἐλπίζων ὅτι ἡμέραν τινὰ τὸ πρὸς τὴν μουσικὴν αἴσθημα θ' ἀφυπνισθῇ ἐν τῇ Αἰκατερίνῃ. Ἄλλ' ὁ χειμὼν εἶχε σχεδὸν παρῆλθῃ καὶ ὁ Τζίλιφιλ εἶχεν μάτην ἀναμείνη. Ἡ μεγίστη βελτίωσις ἐν τῇ καταστάσει τῆς Τίνας περιωρίσθη εἰς παθητικὴν τινὰ συγκατάβασιν, εἰς εὐγνώμον μειδίσμα, εἰς φιλόφρονον ἀνοχὴν πρὸς τὰς ἰδιοτροπίας τοῦ Ὁζυ, καὶ πληρεστέραν τινὰ κατανόησιν τῶν περὶ αὐτὴν πραττομένων καὶ λεγομένων. Ἐνίοτε ἤρχιζε χειροτέχνημά τι· ἀλλ' ἐκ τῆς ἀδυναμίας της ἠδύναται νὰ τὸ περατώσῃ· οἱ δάκτυλοί της τὸ ἐγκατέλειπον μετ' ὀλίγον καὶ ἐβυθίζετο εἰς ὄνειροπόλον ἀκίνησιν.

Τέλος μιᾶς τῶν λαμπρῶν ἡμερῶν τοῦ Φεβρουαρίου, καθ' ἃς αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου ἀναγγέλλουσι τὴν προσέγγισιν τοῦ ἔαρος, ὁ Μαίηναρδ ἐπεριπάτει μετ' αὐτῆς καὶ τοῦ Ὁσουάλδ περὶ τὸν κῆπον, ὅπως ἴδωσι τὰ λευκῶνα, καὶ ἀνεπαύετο ἐπὶ τοῦ κλισμοῦ μετὰ τὸν περίπατον. Ὁ Ὁζυ περιπλανώμενος ἐν τῷ δωματίῳ ἤλθε πλησίον τοῦ κλειδοκυμβάλου καὶ ἐπληξε διὰ τῆς λαβῆς τῆς μᾶστιγός του ἐν τῶν πλήκτρων.

Ἡ δόνησις ἐκείνη συνεκλόνησεν ὡς ἡλεκτρικὸν ρεῦμα τὴν Αἰκατερίναν. Θὰ ἔλεγε τις ὅτι νέα ψυχὴ εἰσῆρχετο εἰς αὐτὴν καὶ τὴν ἐπλήρου βαθυτέρας τινος ζωῆς. Παρατήρησε περὶ αὐτήν, καὶ ἐγερθεῖσα διηυθύνθη εἰς τὸ μουσικὸν ὄργανον. Οἱ δὲ δάκτυλοί της ἐπλανῶντο ἐπὶ τῶν πλήκτρων μετὰ τῆς ἄλλοτε δεξιότητος αὐτῶν, ἡ δὲ ψυχὴ τῆς ἐκυμάτιζεν ἐν τῷ ἀληθεῖ αὐτῆς στοιχείῳ τῆς θελκτικῆς μελωδίας, ὡς ὕδροχαρὲς φυτόν, ὅπερ μείναν ἰσχυρὸν καὶ καχεκτικὸν ἐπὶ τοῦ ξηροῦ ἐδάφους, διαστέλλεται ἐλευθερον καὶ

περικαλλές ὅταν καὶ πάλιν λούηται εἰς τὸ στοιχεῖόν του.

Ὁ Μαίηναρδ ἐδοξολόγησε τὸν Θεόν. Δραματικὴ δύναμις ἀνεφάνη ἐν τῇ Αἰκατερίνῃ ἐγκαινίζουσα νέαν ἐποχὴν θεραπείας τῆς Αἰκατερίνης.

Μετ' ὀλίγον οἱ καθαροὶ τόνοι ἀνεμίχθησαν μετὰ τῶν βαθυτέρων τοῦ ὄργανου, καὶ κατὰ μικρὸν ἡ φωνὴ τῆς ἀσθενοῦς ἀπέκτησε μείζονα δύναμιν.

Ὁ μικρὸς Ὁζυ ἴστατο ὀρθὸς ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δωματίου, χαίνων καὶ διαβεβηκῶτα ἔχων τὰ σκέλη, ὡς ὑπὸ θρησκευτικοῦ τινος ῥόβου καταληφθεὶς ἐνώπιον τῆς νέας ταύτης ιδιότητος τῆς «Τιν—τίνας» ὡς τὴν ἀπεκάλει· εἶχε συνηθίσῃ νὰ θεωρῇ αὐτὴν ἥκιστα δεξιὰν συμπαίκτηρα, ἔχουσαν ἀνάγκην τῶν ὀδηγιῶν του. Ἄν νηρηὶς τις ἐξέθρωσκε τοῦ κυαθίσκου τοῦ γάλακτός του, δὲν θὰ τὸν ἐξέπληττε περισσότερο.

Ἡ Αἰκατερίνα ἤδε τὸ αὐτὸ ἐκεῖνο μέλος τοῦ Ὁρφέως, ὅπερ ἠκούσαμεν αὐτὴν ἄδουσαν πρὸ πολλῶν μηνῶν, κατὰ τὴν ἐναρξίν τῶν θλίψεων της. Ἦτο τὸ *Ho perduto*, ὁ προσφιλέστατος σὶρ Χριστοφόρω σκοπός, οἱ δὲ φθόγγοι ἐκεῖνοι τῇ ἐφαίνετο ὅτι ἔφερον ἐπὶ τῶν πτερυγῶν των τὰς περιπαθεστάτας τοῦ βίου της ἀναμνήσεις, ὅτε ὁ πύργος τοῦ Σέβερελ ἦτο εἰσέτι ἄλυπον ἰνδιαίτημα. Αἱ μακρὰι εὐτυχεῖς ἡμέραι τῆς παιδικῆς καὶ τῆς ἐφηβικῆς ἡλικίας της ἐπανεφέρον εἰς αὐτὴν τὸ παρελθόν!

Ἐπαυσε καὶ ἐλύθη εἰς δάκρυα, τὰ πρῶτα ἄτινα ἔχυσεν ἀφ' οὗτο ἦτο ἐν Φόξχολμ. Τότε ὁ Μαίηναρδ ὄρμησε πρὸς αὐτήν, τὴν ἐνηγκαλίσθη καὶ ἐπίλησε τὴν κόμην της. Ἡ Τίνα ἔστηρίχθη ἐπ' αὐτοῦ καὶ προέτεινε τὸ μικρὸν της στόμα πρὸς φίλημα.

Τὸ ἄβρον ἄνθος ἔχει ἀνάγκην νὰ προσηλωθῇ εἰς ἔρεισμά τι. Ἡ εἰς τὴν μουσικὴν ἀναγεννηθεῖσα ψυχὴ ἀνεγεννᾶτο καὶ εἰς τὸν ἔρωτα.

K.

Τῆς 30 Μαΐου 1790, ὄρατιον θέαμα εἶδον οἱ παρὰ τὸ πρεσβυτερεῖον τοῦ Φόξχολμ χωρικοί. Ὁ ἤλιος ἔλαμπεν ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς γλῆσῃ, ὁ ἀήρ ἐταρτάτετο ὑπὸ τοῦ βόμβου τῶν μελισσῶν καὶ τοῦ κελαδῆματος τῶν πτηνῶν· αἱ διανθεῖς κασταναὶ καὶ αἱ καταπράσινοι αἰμασιαὶ θὰ ἔλεγε τις ὅτι προσήγγιζον εἰς ἀλλήλας ὅπως μάθωσι διατὶ οἱ κώδωνες τῶν ἐκκλησιῶν ἐσήμεινον τόσο φαιδρῶς, ὅτε ὁ Μαίηναρδ Τζίλιφιλ ἀπαστράπτων ἐξ εὐτυχίας ἐξῆλθεν ἐκ τῆς γηραιᾶς γοθθικῆς πύλης, κρατῶν τὴν Τίναν εἰς τὸν βραχίονά του. Τὸ μικρὸν πρόσωπον ἦτο εἰσέτι ὠχρὸν καὶ ἐξέφραζε συνεχομένην μελαγχολίαν, ὡς τοῦ ὀδοιπόρου, ὅστις εὐρίσκεται τὸ ἔσχατον ἐν μέσῳ τῶν φίλων του καὶ τείνει τὸ οὖς εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεως. Ἄλλ' ἡ μικρὰ της

χειρ ἐπηρείδετο ἡδέως ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ Τζίλιφιλ καὶ οἱ μέλανες αὐτῆς ὀφθαλμοὶ ἀπεκρίνοντο διὰ δειλῆς ἐκφράσεως ἔρωτος εἰς τὸ κλίνον ἐπ' αὐτῶν βλέμμα.

Εἶτα ἤρχετο ἡ ἐπίχαρις κυρία Χέρων στηριζομένη ἐπὶ τοῦ βραχίονος μελανότριχος νέου ἀγνώστου τέως ἐν Φόξχολμ καὶ κρατοῦσα διὰ τῆς χειρὸς τὸν μικρὸν Ὄζυ, ὅστις δὲν ὑπερηφανεύετο τόσον διὰ τὸν καινουργῆ βελούδιον σκοῦφόν του καὶ τὸν καινουργῆ χιτωνίσκον του ὅσον διότι ἦτο παράνομος τῆς Τίν—τίνας.

Μετ' αὐτοὺς ἤρχετο ζεύγος ὅπερ οἱ χωρικοὶ παρετήρουν μετὰ πλείονος διαφέροντος ἢ τοὺς νεονύμφους. Ἦσαν ὠραῖος γηραιὸς εὐπατρίδης ὅστις παρετήρει περίξ δι' ὀμμάτων τόσον ὄξυδερκῶν, ὥστε κατεπτόει τοὺς ἀνθρώπους, τῶν ὁποίων ἡ συνείδησις δὲν ἦτο ἥρεμος, καὶ μεγαλοπρεπῆς δέσποινα μεταξίνην ἐσθῆτα κυανοῦ καὶ λευκοῦ χρώματος φοροῦσα.

— Νὰ τί θὰ εἶπῃ ζωγραφία! εἶπεν ὁ γέρον διδάσκαλος Φόρν, στηριζόμενος ἐπὶ βακτηρίας καὶ κρατῶν κεκλιμένην τὴν κεφαλὴν, ὡς ἄνθρωπος ἐλάχιστα περιμένων ἐκ τῆς παρούσης γενεᾶς, ἀλλ' εἰς ὅν πᾶν γεγονός παρεῖχε εὐχάριστον ἀφορμὴν πρὸς ἐπίκρισιν.

— Οἱ σημερινοὶ νέοι, ἔλεγε, δὲν ἀξίζουν τίποτε· φαίνονται ἀπ' ἔξω κάτι τι ἀλλὰ δὲν θὰ διατηρηθοῦν, δὲν θὰ διατηρηθοῦν. Κανεὶς ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ γείνη τόσον ἀνθηρὸς γέρον ὅπως ὁ σὶρ Χριστοφόρος Σίβερελ.

— Βάζω στοίχημα μιὰ ὀκά, εἶπεν ἄλλος γέρον, διότι νέος ποῦ ἔχει εἰς τὸ πλάγι τὴν γυναῖκα τοῦ ἐφημερίου Χέρων εἶνε ὁ υἱὸς τοῦ σὶρ Χριστοφόρου· τοῦ μοιάζει.

— Αὐτὸ τὸ στοίχημα νὰ πᾶς νὰ τὸ βάλῃς μ' ἓνα κουτὸ ὡσάν τὸν ἑαυτόν σου· δὲν εἶνε υἱὸς του. Ὅπως μοῦ εἶπαν εἶνε ὁ ἀνεψιὸς ποῦ θὰ κληρονομήσῃ τὸν σὶρ Χριστοφόρον. Ὁ ἀμαξῆς του μοῦ εἶπε ὅτι μίαν φορὰν εἶχεν ἓνα ἀνεψιὸ πολὺ εὐμορφώτερον ἀπὸ τοῦτον καὶ ὅτι ἀπέθανε ἔξαφνα ἀπὸ συγκοπῆν, καὶ αὐτὸς τώρα διὰ μιᾶς ἀπὸ τὸ τίποτε ποῦ ἦταν ἔγεινε κληρονόμος.

Παρὰ τὴν θύραν τῆς ἐκκλησίας ὁ Μπάτς καινουργῆ ἐνδυμασίαν φορῶν παρεσκευάζετο ν' ἀποτείνῃ μικρὰν εὐχετήριον προσλαλιὰν εἰς τοὺς νεονύμφους. Διήνυσεν ὅλον τὸν ἀπὸ τοῦ μεγάρου τοῦ Σίβερελ δρόμον, ὅπως ἴδη ἀπαξ ἔτι εὐτυχῆ τὴν Τίναν, ἢ εὐδαιμονίαν του δὲ θὰ ἦτο πλήρης ἂν μὴ αἱ γαμήλιοι ἀνθοδέσμαί ἦσαν πολλῶ ὑποδέεστεραι ἐκείνων ἃς ἠδύνατο νὰ παρᾶσχῃ ὁ κῆπος τοῦ μεγάρου.

— Ὁ Πανάγαθος Θεὸς νὰ σὰς εὐλογήσῃ καὶ τοὺς δύο, καὶ νὰ σὰς δώσῃ μακροζωίαν καὶ εὐτυχίαν· εἶπεν ὁ ἀγαθὸς κηπουρὸς διὰ τρεμούσης πως φωνῆς.

— Σὰς εὐχαριστῶ, θεῖτε Μπάτς· νὰ ἐνθυμῆ-

σθε τὴν Τίναν, ἀπήντησε γλυκεῖα φωνή, ἣτις τελευταίαν φορὰν ἐθώπευσε τὸ οὖς τοῦ Μπάτς.

Ἡ πομπὴ διηυθύνθη εἰς Σήπερτον, ἔνθα ὁ Τζίλιφιλ ἦτο ἐφημέριος ἀπὸ πολλῶν μηνῶν. Ἐπετεύχθη δὲ τοῦτο διὰ τῆς μεσολαβήσεως ἀρχαίου φίλου του ἔχοντος δικαιώματά τινα ἐπὶ τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς οἰκογενείας Ὀλδιμπορτ, τὰ μάλιστα δὲ ἠυχαιριστήθησαν ὁ τε Μαίηναρδ καὶ ὁ σὶρ Χριστοφόρος διότι εἰς μικρὰν ἀπὸ τοῦ μεγάρου τοῦ Σίβερελ ἀπόστασιν εὑρέθη διαίτημα, κατάλληλον νὰ ὑποδεχθῆ τὴν Τίναν· ἐθεωρεῖτο λίαν πρόωρον εἰσέτι νὰ ἐπανιδῆ τοὺς τόπους ἐν οἷς τόσας ὑπέστη θλίψεις, διότι ἡ ὑγίεια αὐτῆς ἐζηκολοῦθει ἀκροσφαλῆς οὐσα· φευκτέα λοιπὸν ἦτο πᾶσα ὀδυνηρὰ συγκίνησις. Μετὰ ἐν ἡ δύο ἔτη ὅτε ὁ γέρον Κρίχλεϋ, ὁ ἐφημέριος τοῦ Κουμπερμουρ θ' ἀπῆρχετο τοῦ κόσμου, ἐφ' οὐ ἐβασανίζετο ἐκ ποδάγρας, καὶ ἡ Δικατερίνα θὰ ἦτο πιθανῶς εὐτυχῆς μήτηρ, θὰ ἠδύνατο ὁ Μαίηναρδ νὰ ἐγκαταστῆ εἰς Κουμπερμουρ, ἢ δὲ Τίνα θὰ ἠσθάνετο χαρὰν ἐπαναβλέπουσα μίαν νέαν α μαϊμουδίτσαν μὲ μαῦρα μάτια ὃ τρέχουσαν εἰς τοὺς διαδρόμους καὶ τὰς κλίμακας τοῦ μεγάρου. Ἡ μήτηρ δὲν φοβεῖται καμμίαν ἀνάμνησιν πᾶν σκότος ἔξαφανίζεται ἐν τῇ αὐγῇ παιδικοῦ μειδιάματος.

Τοιαύτην ἐλπίδα τρέφων, καὶ εὐτυχῆς ἐκ τῆς ἀγάπης τῆς Τίνας ὁ Τζίλιφιλ ἀπήλαυσεν ἐπὶ μὴνάς τινάς πλήρους καὶ ἀκυμάντου εὐδαιμονίας. Ἡ Τίνα ἀνεπαύθη καθ' ὄλοκληρίαν ἐν τῷ ἔρωτι εὐρίσκουσα ἠδὺν τὸν βίον. Ἡ ὀλιγοδραμία αὐτῆς καὶ ἡ μικρὰ δραστηριότης ἦσαν ἀποτελέσματα τῆς φυσικῆς αὐτῆς καχεξίας, ἠλπίζε δ' ὅτι ἂν ἐγένετο μήτηρ θὰ ἐβαλτιοῦτο ἢ κατὰστασις τῆς.

Ἄλλὰ τὸ ἄβρὸν φυτὸν ἐνόσει ἐν τῇ ρίζῃ αὐτοῦ καὶ ἡ ἄνηθις ἀπέβη αὐτῷ ὀλεθρία.

Ἡ Τίνα ἀπέθανε καὶ ὁ ἔρως τοῦ Μαίηναρδ Τζίλιφιλ ἐσίγησε διὰ παντός.

ΚΑ'.

Πολλὰ παρῆλθον ἔκτοτε ἔτη καὶ νῦν ὁ Τζίλιφιλ κάθηται γεγηρακῶς καὶ λευκότριξ παρὰ τὴν μονήρη πυρὰν του ἐν τῷ πρεσβυτερείῳ τοῦ Σήπερτον. Οἱ μέλανες βόστρυχοι, ὁ ἰσχυρὸς ἔρως, ἢ βαθεῖα θλίψις, ὅσον διάφορα καὶ ἂν φαίνονται τῆς πολιᾶς κόμης, τῆς ἀπαθοῦς εὐαρεσκείας, εἶνε ὁδοιπορικὸς σταθμὸς τοῦ αὐτοῦ βίου· ἀπαρἀλλάκτως ὡς αἱ διαγελωσὰς τῆς Ἰταλίας πεδιάδες, μὲ τὰ γλυκύτατα addio τῶν παρερχομένων νεαρῶν ἰταλίδων εἰσὶν ὁδοιπορικὰ ἐπεισόδια τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἣτις μετᾶγει ἡμᾶς εἰς τὴν ἀντίπεραν κλιτὺν τοῦ ὄρους, μεταξὺ τῶν μελαγχολικῶν τοιχωμάτων τῶν βράχων, ἐν μέσῳ τῶν λαρυγγωδῶν φωνῶν τῶν χωρικῶν.

Ὁ ἀγνοῶν τὴν ἱστορίαν τοῦ Τζίλιφιλ καὶ

βλέπων τὴν κατοικίαν αὐτοῦ θὰ ἐνόμιζεν ὅτι διετέλεσεν ἄγαμος καθ' ὅλον τὸν βίον του. Ἐν τῇ αἰθούσῃ αἱ τράπεζαι ἦσαν γυμναῖ, ὁ τάπηξ καὶ αἱ ἔδραι ἀπότριπτα· οὐδεμία εἰκὼν ἐπὶ τοῦ τοίχου, οὐδὲν ἐργόχειρόν που, οὐδὲν ἐνθυμίζον ἀβροῦς δακτύλους καὶ μικρὰς γυναικείας μερίμνας.

Ἐκεῖ ὁ Τζίλιφιλ διήρχετο τὰς ἐσπέρας, μόνον σύντροφον ἔχων τὸν Πόντον, τὸν γηραιὸν θηρευτικὸν κύνα, ὅστις κατακεκλιμένος ἐπὶ τοῦ τάπητος, τὸ ῥύγχος μεταξὺ τῶν ποδῶν κρατῶν, συνέπτυσσε τὸ μέτωπον, καὶ ἀνήγειρεν ἐνίοτε τὰ βλέφαρα ὅπως ἀνταλλάξῃ βλέμμα συνεννοήσεως μετὰ τοῦ κυρίου του.

Ἄλλ' ἐν τῷ πρεσβυτερείῳ τοῦ Σήπερτον ὑπῆρχε δωμάτιον διηγουμένον τὰ κατὰ τὸν Τζίλιφιλ, δωμάτιον εἰς ὃ οὐδεὶς εἰσῆρχετο πλὴν τοῦ Τζίλιφιλ καὶ τῆς γηραιᾶς οἰκονόμου τοῦ Μάρθας, ἣτις μετὰ τοῦ γέροντος συζύγου τῆς, κηπουροῦ ἅμα καὶ ἰπποκόμου, ἀπετέλει πᾶσαν τὴν θεραπείαν τοῦ ἐφημερίου. Τὰ παραπετάσματα τοῦ δωματίου ἐκείνου ἦσαν πάντοτε καταπεπταμένα, πλὴν ὅτε ἀπαξ κατὰ τριμηνίαν εἰσῆρχετο ἡ Μάρθα ὅπως ἀερίση καὶ καθαρίσῃ αὐτό. Ἐζήτει τότε παρὰ τοῦ Τζίλιφιλ τὸ κλειδίον, ὅπερ οὗτος εἶχε κεκλεισμένον ἐν τῷ γραφεῖῳ του καὶ τὸ ἀπέδιδεν εὐθὺς ἅμα ἐπεράτου τὸ ἔργον τῆς.

Ὅτε ἡ Μάρθα ἤνοιγε τὰ παραθυρόφυλλα καὶ τὰ παραπετάσματα, τὸ φῶς τῆς ἡμέρας διὰ τοῦ γοθτικοῦ πλαισίου τοῦ ἀψιδωτοῦ παραθύρου ἐφώτιζε γραφικὴν εἰκόνα. Ἐπὶ τραπέζης κομμωτηρίου ἀπέκειτο κομψὸν κάτοπτρον, οὐ ἢ διάγλυφος καὶ ἐπίχρυσος στεφάνη εἶχεν ἐκατέρωθεν κηροπήγια ἐπὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ὁποίων ἀνήρητο στρόφιον ἐκ μέλανος τριχάπτου. Βελονόδεκτρον ἐξ ἀποτρίπτου σπρικοῦ φέρον ἰσχωριασμένας βελόνας, φαλίδιον ἀρωματικοῦ ὑγροῦ, καὶ μέγα ριπίδιον ἔμενον ἐπὶ τῆς τραπέζης, παρὰ δὲ τὸ κάτοπτρον, ἐπὶ ἐργοθήκης εὐρίσκετο μικρὸν ἐργοχειροῦ κἀνίστρον, ἐν ᾗ ἀνεπαύετο, κιτρινωθεὶς ὑπὸ τοῦ χρόνου, ἡμιτελής νηπιακὸς σκοῦφος. Δύο ἐσθῆτες ἐκρέμαντο ἀπὸ τοῦ ἱματιοφορίου, καὶ ζεύγος μικρῶν ἐμβάδων μετ' ἀργυροῦ κεντήματος θαμβωθέντος ἔκειντο παρὰ τὴν κλίνην. Δύο ἢ τρεῖς ὑδατογραφίαι παριστώσαι τοπία τῆς Νεαπόλεως ἐκόσμων τοὺς τοίχους καὶ τὴν ἐστίαν. Ὑπερᾶνω πολυτίμων τινῶν σινουργῶν κομφοτεχνημάτων ἀνηρητῶντο δύο μικρογραφίαι ἐντὸς ὡσειδῶν πλαισίων. Ἡ μία παρίστα εἰκοσιεπταετῆ περίπου νέον, ζωηρὰν ἔχοντα τὴν χροιάν, παχέα τὰ χεῖλη, τεφροὺς καὶ εἰλικρινεῖς τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ δ' ἑτέρα δεκαοκταετιδα νεάνιδα ἰσχνήν, μικροφυᾶ, ὠχρὰν καὶ μεγαλόφθαλμον, μέλαιναν ἔχουσαν κόμην ἀναδεδεμένην ὀπίσω

διὰ κερασοχρόου κοσύμβου· ἡ κόμμωσις τῆς ἐφαίνετο φιλαρέσκος καὶ ὅμως οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἰδείκνυον περισσοτέραν θλίψιν ἢ φιλαρέσκειαν.

Τοιοῦτο ἦτο τὸ δωμάτιον ὅπερ ἡ Μάρθα ἤνοιγεν εἰς τὸ φῶς καὶ τὸν ἀέρα τετράκις τοῦ ἔτους, ἀπὸ τῆς νεότητός τῆς· νῦν δὲ ὅτε ὁ Τζίλιφιλ εὐρίσκετο περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου, αὕτη εἶχεν ὑπερβῆ τὸ πεντηκοστὸν ἔτος. Ναι, τοιοῦτο ἦτο τὸ κεκλεισμένον ἐν τῇ κατοικίᾳ τοῦ Τζίλιφιλ δωμάτιον, ὁρατὸν σύμβολον τοῦ μυστικοῦ κρησφυγέτου τῆς καρδίας του, ἐν ᾗ εἶχε πρὸ μακροῦ ἐγκατακλείσει τὰς πρώτας ἐλπίδας καὶ τὰς πρώτας θλίψεις του, δωμάτιον περιλαμβάνον ὅλον τὸ πάθος καὶ τὴν ποίησιν τοῦ βίου του!..

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΑΠΟ ΤΟΥ 1821—1860

Ὡς ἀνηγγείλαμεν, ἐδημοσιεύθη ἄρτι τὸ πρῶτον τεύχος τῆς ὑπὸ κ. Ἡλ. Λιακοπούλου ἐκδομένης «Στατιστικῆς Ἐπιθεωρήσεως τῆς Ἑλλάδος», περιλαμβάνον στατιστικὴν τοῦ πληθυσμοῦ. Ἐκ τοῦ τεύχους τούτου περιεργότερα τῶν ἄλλων εἰσὶν ὅσα ἀναφέρονται εἰς τὴν ἀπὸ τοῦ 1821—1860 ἐποχῆν, ἅτινα παραλαμβάνομεν ἐνταῦθα χάριν τῶν ἀναγνωστῶν τῆς «Ἐστίας»

Κατὰ τὰς ἀσφαλεστάτας ὑποτιθεμένας πληροφορίας ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἑλλάδος· κατὰ τὸ 1821 ἀνήρχετο εἰς 766,476 κατοίκους, ἐξ ὧν 675,646 χριστιανοί, καὶ 90,830 ὀθωμανοί. Κατὰ τμήματα δ' ὁ πληθυσμὸς οὗτος εἶχεν ὡς ἐξῆς·

	Χριστιανοὶ	Ὀθωμανοὶ
Πελοπόννησος.....	334.896	63.813
Στερεὰ Ἑλλάς.....	186.503	19.852
Νῆσοι.....	154.247	7.165
	<u>675.646</u>	<u>90.830</u>

Τὸ ὅλον..... 766.476

Περὶ τῶν διαμέσεων ἐτῶν τῆς ἐπαναστάσεως οὐδεμίαν ἔχομεν ἀσφαλῆ πληροφορίαν.

Ἐχομεν ὅμως περὶ τοῦ ἔτους 1829 πληροφορίας τινὰς ἐξ ἐπιστολῆς τοῦ Καποδιστρίου πρὸς τὴν γαλλικὴν ἀποστολὴν τοῦ Μωρέως ἐν ἔτει 1831 γραφεύσαν. Κατὰ τὴν ἐπιστολὴν ταύτην ὁ ἀείμνηστος Κυβερνήτης διώρισεν ἐπιτροπείαν, ἣτις συνέλεξε πληροφορίας περὶ πληθυσμοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1828 καὶ 1829· ὑπελογιζέτο δ' ὁ πληθυσμὸς τῆς Πελοποννήσου εἰς 308,805 κατοίκους. Ἐν τούτοις ἡ γαλλικὴ ἀποστολὴ ἐξ ἰδίων αὐτῆς ἐρευνῶν ὑπελόγιζε τὸν πληθυσμὸν τῆς Πελοποννήσου κατὰ 27,561 κα-

* Ἑλλάς νοεῖται ἡ κατόπιν ἀνεξάρτητος κηρυχθεῖσα γωνία τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἔχουσα βόρεια σύνορα τὴν Ὄθρυν.

τοίκοις ανώτερον, ήτοι εις 336,366 κατοίκους. Τήν δέ πληροφορίαν ταύτην θεωρούμεν σχετικώς αληθεστέραν, καθόσον εκτός του ότι οι υπάλληλοι της αρχής απογράφουσι συνήθως αριθμόν κατοίκων ολιγώτερον του πραγματικού, διότι εν μηκέτι ανεπτυγμέναις μάλιστα κοινωνίαις οι άνθρωποι φοβούνται μη ή απογραφή προαναγγέλλη επίβολήν φόρων ή άλλων βαρῶν, — ο αριθμός της γαλλικής αποστολής είνε και μάλλον ανάλογος προς τον μετά 3 έτη, ήτοι κατά το 1832, αναφερόμενον πληθυσμόν της Πελοποννήσου, οστις ήν 384,322.

Κατά το 1832 ο πληθυσμός είχεν ως εξής:

Πελοπόννησος.....	384,322
Στερεά	145.000
	<u>529.322</u>

ήτοι κατά 75, 742 κατ. ολιγώτερον ή το έτος 1821 ή ελάττωσις δ' αυτή είνε ευεξήγητος, εάν αναλογισθώμεν οίαν καταστροφάς συνεπήγαγεν ή πολυετής επανάστασις, ως και τάς αποδημίας ιδίαν των όθωμανών ή ελάττωσις μάλιστα θα έφαινετο μειζων, εάν έγνωρίζομεν τον αριθμόν των μετά την αποκατάστασιν έξωθεν προσελθόντων Έλλήνων, οτινες δέον να ήσαν πολυάριθμοι, ως καταφανές γίνεται τουτο δια τάς νήσους· καθόσον ενφ ο πληθυσμός αυτών κατά το 1821 ήν 161,412 κάτοικοι, το 1832 ανήρχετο εις 183,286.

Περί των έτων 1833 και έφεξής ουδεμίαν έχομεν πληροφορίαν. Κατά το 1836 ήρξατο γινομένη ενιαυσίως απογραφή μέχρι του 1845. Πλήν δια μέν τα έτη 1836 και 1837 δέν περιεσώθησαν ακριβείς πίνακες· περι δε των επομένων έτων έχομεν τα εξής διδόμενα.

έτη	πληθυσμός
1838	752,077
1839	823,773
1840	850,246
1841	861,019
1842	853,005
1843	915,059
1844	930,295
1845	960,236

Έκ του πίνακος τουτου βλέπομεν ότι ο πληθυσμός της Ελλάδος ηύξησε κατά την δεκαετίαν ταύτην κατά 240 περίπου χιλιάδας. Έξετάζοντες όμως ακριβέστερον την ενιαύσιον αύξησιν, βλέπομεν πόσον ανισος είνε ή κλίμαξ της αύξήσεως, κατερχομένη μάλιστα κατά το έτος 1842 μέχρις οπισθοδρομήσεως 8,014 κατοίκων. Αί τοσοῦτον ανισοι αυται διακυμάνσεις ουδέν άλλο βεβαίως προδίδουσιν, ειμή ότι εν προοιμίω είπομεν περι της ακριβείας των στατιστικῶν πληροφοριῶν της περιόδου ταύτης.

Από του 1845 δέν εγίνετο πλέον ή απογραφή ενιαυσίως, αλλά κατ' ανισα χρονικά διαστήματα, ήτοι κατά τα έτη 1848, 1853 και 1856, ών ιδού τ' αποτελέσματα, εις α προσθετόν ως τελευταίον έτος της περιόδου αντί του έτους 1860, το έτος 1861, καθ' ο εγίνετο απογραφή· διότι ούτω θα ώμεν πλησιέστερον της αληθείας, παρ' εάν όρμώμενοι εκ του έτους 1856 εζητούμεν δια προσθαφαιρέσεων να συμπεράνωμεν τον πληθυσμόν δια το έτος 1860.

έτη	πληθυσμός
1848	986,731
1853	1,042,527
1856	1,062,267
1861	1.096,810

Ρίπτοντες ήδη βλέμμα επί της όλης περιόδου, ιδίως δε αφ' ης έχομεν θετικας πως πληροφορίας, ήτοι από του έτους 1838 μέχρι του 1861, βλέπομεν ότι ή Ελλάς εν διαστήματι 23 έτων ηύξησε κατά 344,733 κατοίκους, ήτοι 45,83 επί τοις 100, κατ' έτος δε 14,987 κατοίκους, ήτοι 1,99 επί τοις 100.

Παρατηρητέον δ' ότι καθ' όλας ταύτας τάς απογραφάς ήρευνατο μόνον ο αριθμός των κατοίκων, ή ηλικία, το φύλον και ή πολιτική κατάσταση αυτών.

Σημειωτέον προσέτι ότι αι απογραφικαι πληροφοριαί της περιόδου ταύτης εδημοσιεύοντο απλώς και ξηρῶς εν τη εφημερίδι της Κυβερνήσεως· ουδέποτε δ' εδόθη εις ταύτας ευρύτερα διάδοσις δι' εκτυπώσεως αυτών εν ιδιαίτεροις φυλλαδίσι. Η δε του έτους 1861 απογραφή εδημοσιεύθη μέν εν ιδίω τεύχει, άλλ' ή δημοσίευσις αυτή εγκαινίζει ακριβῶς δευτέραν περιόδον.

Η στατιστική εργασία της ληξιαρχικης κινήσεως του πληθυσμού εννομοθετήθη κατά τον αυτον χρόνον, καθ' ον και ή της απογραφης ήτοι κατά το 1836, διετάχθη δ' ή πραγματοποίησης δια το επιον έτος· πλήν αληθης εργασίας εγένετο μόνον από του 1845, εζηκολούθησε δ' εκτοτε γινομένη κατ' έτος· σημειωτέον όμως ότι τα πορίσματα αυτής δέν εδημοσιεύοντο χωριστά, άλλ' εχρησίμευσον μόνον προς καταρτισμόν των γενικῶν καταλόγων του πληθυσμού του κράτους, δια της κατ' έτος προσθήκης μέν των γεννήσεων, αφαιρέσεως δε των αποβιώσεων.

Πρώτη τοιούτου είδους δημοσίευσις εγένετο δια το έτος 1860, έχουσα εν συνόψει ως εξής.

Γάμοι	έλαβον χώραν	...	6,106
Γεννήσεις	»	»	30,858
Αποβιώσεις	»	»	22,154

εξ ου προκύπτει ότι αι μέν γεννήσεις κατὰ το έτος τουτο υπερέβησαν τάς αποβιώσεις κατὰ 8,704· ή δε αναλογία των τριῶν τουτων γεγονότων προς τον πληθυσμόν (λαμβάνομένης ως βάσεως του πληθυσμού του 1861, ήλαττωμένου κατὰ 14,000, ήτις είνε ή υποθετική επί ελαττον διαφορά δια το προηγούμενον έτος 1860) έχει ως εξής:

1	γάμος	επί	177,33	κατοίκων
1	γεννήσεις	»	35,9	»
1	αποβιώσεις	»	48,87	»

ΕΞΟΧΟΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΟΣ

Πρό τινων ημερῶν απεβίωσεν εν Κάνναις ή χήρα Βουσικῶ, ιδιοκτήτρια των κολοσσιζίων εν Παρισίοις καταστημάτων του Bon Marché, ών ιδρυτής υπήρξεν ο συζυγός της Αριστείδης Βουσικῶ. Σήμερον το Bon Marché είνε το μεγαλύτερον κατάστημα της ύψηλίου. Απασχολεί 3,200 υπαλλήλους, εν οίς 500 γυναίκας. Η έτησία αυτού κυκλοφορία ανέρχεται εις 200, 000, 000, τάς ημέρας δε των λεγομένων εκθέσεων εισπράττει μέχρις ενός και ήμισους εκατομμυρίου. Καθ' ην ήμέραν ανηγέλη ο θάνατος της ιδιοκτητριάς και τα καταστήματα εκλείσθησαν περι την μεσημβριαν, αι εισπράξεις είχαν ανέλθει εις 210, 000 φράγκων. Εις τοιαύτην περιωπήν ανήχθησαν τα καταστήματα Bon Marché εκ ταπεινοτάτης αφετηρίας. Τῷ 1852, οτε ο Βουσικῶ ήρξατο των εργασιῶν του, κατελάμβανον ολίγα τινά τετραγωνικά μέτρα, σήμερον δε κατέχουσιν μέγαρον απέραντον και πολυώροπον. Δέν είνε όμως τόσοσιν ή έκτασις των, όσον ο όργανισμός των, οστις εφήμισε τα καταστήματα ταυτα. Οί εν αυτοίς εργαζόμενοι υπάλληλοι έχουσιν ανάλογον μερίδιον εις τα κέρδη· προς τουτοις δε κατόπιν εργασίας ώρισμένων έτων δικαίωμα εις σύνταξιν, λαμβανομένην εκ κοινου ταμείου, όπερ έπροικοδοτήθη γενναίως υπό του ιδρυτου, και εις το όποιον συνεισφέρουσιν οί υπάλληλοι μηνιαίον τι ποσόν. Η κυρία Βουσικῶ, ης ο βίος όλος συνοψίζεται εν δυσι λέξεσι: εργασία και ευσπλαγχία, μετά τον θάνατον του συζυγου της εδωρήσεν εις το ταμειον των συντάξεων των υπαλλήλων της εν εκατομμύριον κατ' αρχάς, εϊτα δε τέσσαρα. Έλαστος δύναται να φαντασθῆ μετά τουτο όποιας αληθοῦς λατρείας απήλαυεν ή αγαθή και ενάρετος ιδιοκτήτρια παρα των υπαλλήλων αυτής, οτινες αποτελοῦσιν ειδος πολίχνης, ουχι ολιγανθρώπου, εν μέσω των Παρισίων. Έντός των καταστημάτων οί νέοι υπάλληλοι δύναν-

ται να λαμβάνωσι μαθήματα γαλλικής και αγγλικής φιλολογίας. Προς τουτοις υπάρχουν διάφοροι αίθουσαι συναθροίσεων, αίθουσα όπλαστικής, αίθουσα σφαιριστηρίου κτλ. Κατηρτίσθη δ' εκ υπαλλήλων και μουσική εταιρία, ήτις διδει και δημοσίας συναυλίας. Αι αγαθοεργίαι της άλλως δέν περιωρίζοντο εν τῷ καταστήματι αυτής. Έν μικρῇ κόμη, όπου διήρχετο τους θερινούς μήνας, είχεν ιδρύσει άσυλον γερόντων, εν τη γενεθλίῳ δε πόλει Βερζῶ ηγειρε σχολειον και έξευξε τον δι' αυτής διερχόμενον ποταμόν δια γεφύρας, ης ή δαπάνη ανήλθεν εις 500,000 φράγκων. Έν τη γενεθλίῳ πόλει του συζυγου της ίδρυσε νοσοκομειον. Έν Παρισίοις διέθετεν έτησίως 300,000 φράγκων εις ελεη, ισχάτως δ' άκόμη είχε προσφέρει 30,000 φράγκα υπέρ του φιλανθρωπικου α' Έργου των Καλυμμάτων (ου την ιδεαν ενέπνευσεν ο έκτακτος δριμύς χειμών του 1879) και 150,000 φράγκων εις το θεραπευτήριον Παστέρ. Τήν εκτίμησιν υπέρ της χήρας Βουσικῶ, ήτις ενεταφιάσθη εν Παρισίοις μεγαλοπρεπῶς, παρακολουθούντος πλήθους εκ τριακοντακισχιλιῶν προσώπων, εν φ διεκρινοντο πάντες οί υπάλληλοι του Bon Marché πενήθιμως ενδεδυμένοι και ειλικρινῆ χέοντες δάκρυα επί τῷ θανάτῳ της ευεργέτιδος αυτών, — εκορύφωσεν ή αποσφράγισις της διαθήκης της, ήτις είνε πρότυπον φιλανθρωπίας. Καταλείπει εις πάντας τους υπαλλήλους των καταστημάτων της κληροδοτήματα από 10,000 — 100 φράγκων αναλόγως της ηλικίας και των έτων της υπηρεσίας των. Τα κληροδοτήματά της υπέρ ιδρυμάτων και εταιριῶν κοινωφελῶν ή σκοπῶν αγαθοεργῶν συμποσούνται εις 8, 000, 000 και πλέον. 2, 645,000 κληροδοτεῖ προς ιδρυσιν ασύλων εν Αίλλη, Ρουάν και Σαλών, την εν Φοντεναισρόζ έπαυλιν της, ης ή αξία ανέρχεται εις 1,000,000, προς ίδρυσιν αναπαυτηρίου δια τους γέροντας και αναρρωνύοντας υπαλλήλους του Bon Marché όπερ προικοδοτεῖ δια κεφαλαίου 600, 000 φρ. 300, 000 φράγκα εις τον αρχιεπίσκοπον των Παρισίων· 100, 000 φράγκα εις το θεραπευτήριον Παστέρ, ανά 100, 000 φράγκα εις πάντας τους καλλιτεχνικούς συνδέσμους κτλ. κτλ. Το όνομα της εξόχου γυναικός και φιλανθρώπου, ήτις εξ έντιμου εργασίας αποκτήσασα την κολοσσιζιαν περιουσίαν 100,000,000, διέθηκεν αυτήν ούτω φιλανθρώπως βεβαίως θέλει παραμείνει άθάνατον.

Έν πάση πολιτείᾳ αναγκαίον είνε να υπάρχουν δύο μερίδες, να ή μία επιτηρῆ την άλλην. Οί άνθρωποι έχουσιν ανάγκην άμοιβαίου ελέγχου.

ΕΥΦΥΗΣ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑ

(Σκωτικόν ανέκδοτον)

Ἀμερικανὸς καθηγητῆς, περιοδεύων ἐν Ἀγγλίᾳ, συνεβλήθη μετὰ τινος Σκώτου ἐν Ἀβερδην, ὅπως ποιήσῃ δημοσίαν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ φιλολογικὴν διάλεξιν ἀντὶ πεντακοσίων φράγγων.

Ἐπαρθεὶς ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τῶν διαλέξεων του, αὐτίνες πανταχοῦ ἐν Ἀγγλίᾳ προσεῖλκυον πλῆθος ἀπειρον, ὁ Ἀμερικανὸς (ὡς τὸν ὀνομάσωμεν Ἰωνάθαν) ἐσκέφθη ὅτι ἠδύνατο νὰ ζητήσῃ πλείοτερα παρὰ τοῦ ἐν Ἀβερδην Σκώτου. Οὐδαμῶς δὲ φοβούμενος ὅτι θὰ διέλυεν οὗτος τὴν συμφωνίαν τῶ ἐτηλεγράφησεν ὡς ἑξῆς:

«Ἐπιτυχία ἐξαιρετικὴ. Πολυάριθμοι προσκλήσεις. Ἀδύνατον ἔλθειν Ἀβερδην, ὀλιγώτερα ἐπτακοσίων φράγγων. Ἀπάντησις πληρωμένη».

Ὁ Σκῶτος δὲν ἐταράχθη.

Ἐπὶ τοῦ συμφωνητικοῦ, ὅπερ ἐφύλαττεν ἐν τῷ θυλακίῳ του, βασιζόμενος, ἀπαντᾷ:

«*W.L. Rait*. Ἐλθετε».

Ὁ Ἰωνάθαν ἐνθαρρυνθεὶς ἐκ τῆς πρώτης ταύτης ἐπιτυχίας, ἥτις προεμήνυεν ἄφρονον ἀμητόν γυνεῶν ἐν Σκωτίᾳ, τρίβει ἐξ εὐχαριστήσεως τὰς χεῖρας καὶ μετὰ δύο ἡμέρας ἐκπέμπει νέον τηλεγράφημα, τὸ ἐπόμενον:

«Προσκλήσεις αὐξάνουσιν. Ἀδύνατον ἔλθειν Ἀβερδην ὀλιγώτερα χιλίων φράγγων. Ἀπάντησις πληρωμένη».

Ὁ Σκῶτος καὶ πάλιν οὐδαμῶς ἐκπλήσσεται.

Μεταβιβάζει εἰς τὸ τηλεγραφεῖον καὶ τηλεγραφεὶ ἐκ νέου:

«*W.L. Rait*. Ἐλθετε».

Ὁ Ἰωνάθαν τρίβει τὰς χεῖρας μετὰ μείζονος εὐχαριστήσεως, βεβαίως δὲ πολὺ θὰ ἐξεπλήσαστο ἂν ἐμάνθανεν ὅτι τὸ αὐτὸ ἔπραττε καὶ ὁ Σκῶτος.

Ὁ Ἰωνάθαν φειδρότατος ἀφικνεῖται εἰς Ἀβερδην καὶ κάμνει τὴν διάλεξίν του, μεθ' ἧς ὁ Σκῶτος ἐγχειρίζει αὐτῷ πεντακοσιόφραγκον ἐπιταγήν.

— Πῶς! πεντακοσία φράγκα! Χίλια μοῦ ὀφείλετε.

— Ἀπατάσθε, ἀπαντᾷ ἡσύχως ὁ Σκῶτος, ἰδοὺ ἡ συμφωνία μὲς κανονικῶς συντεταγμένη καὶ ὑπογεγραμμένη.

— Ναί, ἀλλὰ σὰς ἐτηλεγράφησα, ὅτι μοῦ ἦτον ἀδύνατον νὰ ἔλθω μὲ ὀλιγώτερα τῶν χιλίων φράγγων.

— Δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, ἀπαντᾷ ἀπαθῆς ὁ Σκῶτος.

— Καὶ μοῦ ἀπηντήσατε: «Καλῶς, ἔλθετε».

— Ἀληθέστατον.

— Λοιπόν;

— Λοιπόν, ἀγαπητέ μου κύριε καλῶς... ἦλθατε καὶ τώρα εἰσπορεύεστε νὰ φύγετε.

Ὁ Ἰωνάθαν ἔδῃξε τὰ χεῖλη καὶ λαβῶν τὸ πεντακοσιόφραγκον ἀπῆλθεν...

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΤΟΥ ΛΕΟΝΤΟΣ ΙΓ'.

Ὡς γνωστὸν ὁ Πάπας Λέων ὁ ΙΓ' εἶνε ὀλιγαρκέστατος καὶ διάγει βίον λιτότατον. Περί τούτου διηγούνται τὸ ἐπόμενον χαρακτηριστικὸν ανέκδοτον.

Ἦτο ἡ πρώτη καὶ ἡμίσεια περίπου μετὰ μεσημβρίαν, ὅτε ἡ ἐκλογὴ τοῦ Λέοντος τοῦ ΙΓ' ἀνηγγέλθη ἐπιβεβηλὸν ἀπὸ τοῦ ναοῦ τοῦ Ἀγ. Πέτρου. Τὴν ἐσπέραν ὁ νέος Ποντίφηξ ἀπῆλθεν ἐφ' ἀμάξης οἰκαδε, εἰς τὸ ἐν τῇ Ἰουλιανῇ ὁδῷ μέγαρόν του, ὅπως λάβῃ διάφορα ἐγγράφα.

Ἐπανελθὼν εἰς τὸ Βατικανόν, ἐκάθησεν εἰς τὴν τράπεζαν ἵνα φάγῃ τὸ λιτὸν δεῖπνόν του. Ἀλλὰ ποία ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξις τοῦ Ἀγ. Πατρὸς ὅτε παρατήρησεν... ὅτι παρέθηκάν αὐτῷ ἐν φαγητὸν πλείοτερον τοῦ συνήθους.

— Διατί ἐκάματε ἐν φαγητὸν περιπλέον; ἠρώτησε τὸν ὑπηρέτην. Ποῖος τὸ παρήγγειλεν;

— Μὲ συγχωρεῖτε, ἀπήντησεν ἐνεὸς ὁ ὑπηρέτης, ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Ὑμ. Μακαριότης ἐξελέχθη Πάπας, ἐνόμισα ὅτι ἔπρεπε νὰ προσθέσω ἐν φαγητὸν εἰς τὸ δεῖπνόν σας.

— Τί; μήπως νομίζεις ὅτι ἐπειδὴ ἔγεινα Πάπας, δὲν ἔχω πλέον τὸν αὐτὸν στόμαχον, τὸν ὁποῖον εἶχα ὅταν ἤμην καρδινάλιος;

— Παναγιώτατε...

— Ἄς λείπουν οἱ λόγοι. Δὲν ἐννοῶ νὰ μεταβάλω διόλου τὴν τακτικὴν μου, καὶ θὰ ἐξακολουθήσω νὰ διοικῶ τὸν στόμαχόν μου.

Ἄλλο ανέκδοτον φέρεται περὶ τοῦ Πάπα σχετικῶς πρὸς τὴν ἄκραν αὐτοῦ φιλεργίαν. Τοσοῦτον φιλόπονος εἶνε, ὅστε πολλάκις, μὴ ἀναλογιζόμενος τὰς δυσχερείας ἐργασίας τινὸς δεικνύται λίαν ἀπαιτητικὸς.

Κῆποτε ἀνέθηκεν εἰς τινὰ ἐπίσκοπον νὰ ὑποβάλῃ αὐτῷ ἔκθεσιν περὶ τῶν καθολικῶν σχολείων τῆς Ρώμης, μετὰ σημειώσεως ἀκριβοῦς περὶ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν μαθητῶν ἐκάστου, τῶν προόδων τῶν τεχνῶν ὡς ἐκμανθάνουσιν, τῆς τάξεως εἰς ἣν ἀνήκουσι, τῆς ἡλικίας των, τῆς θέσεως τῶν γονέων κτλ.

— Εἶμαι εἰς τὰς διαταγὰς τῆς Ὑμ. Ἀγιότητος, ἀπήντησεν ὁ ἐπίσκοπος.

— Λοιπὸν νὰ μοῦ φέρετε τὴν ἔκθεσιν αὐτὴν... ἀπόψε.

Σημειώτιον ὅτι ἐν Ρώμῃ ὑπάρχουσιν 150

καθολικὰ σχολεῖα, εἰς ἃ φοιτῶσι 15,000 μαθηταί.

— Παναγιώτατε, παρατήρησε δειλῶς ὁ ἐπίσκοπος, δὲν ἔχω τὸν ὑλικὸν καιρὸν διὰ νὰ...

— Ἔχετε δίκαιον, ὑπέλαβεν ὁ Πάπας, νὰ μοῦ φέρετε λοιπὸν τὴν ἔκθεσιν... μεθαύριον.

Καὶ ἐνόμισεν ὅτι ἔκαμεν ὑποχώρησιν μεγάλην.

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ

Οἱ ἀνθρωποὶ ἦσαν ἐπὶ αἰῶνας τυφλοὶ, κατόπιν μονόφθαλμοι, ἤδη δὲ ἤρχισαν νὰ ἀπολαμβάνουσι πλήρους τῆς ἑαυτῶν ὁράσεως. Καὶ εἰς τίνα ὀφείλεται τούτο; Εἰς πέντε ἢ ἐξ ὀφθαλμολόγους, ἐμφανισθέντας κατὰ διαφόρους καιροὺς.

Μόνον αἱ ἴδιαι καταχρήσεις παραλύουσι τὴν εἴηυσίαν.

Περὶ τῶν βασιλέων καὶ τῶν ὑπουργῶν δὲν ἐφαρμόζεται ὅ,τι λέγεται περὶ τῶν γυναικῶν, ὅτι καλλίτερος εἶνε ἐκεῖνος περὶ οὗ γίνεται ὀλιγώτερος λόγος.

Πολλοὶ ἀνθρωποὶ, οὔτινες ἐν τῷ βίῳ των δὲν ἠδυνήθησαν νὰ ἐπιβληθῶσιν ἐπὶ τοῦ ὑπηρέτου ἢ τῆς θεραπειαιδὸς των, ἀξιοῦσι νὰ διευθύνουσι τὸ σύμπαν διὰ τῆς γραφίδος των.

Τὸ σύνθημά μου εἶνε τοῦτο: Συγχωρῶ τοὺς πλανωμένους, παρακαλῶν αὐτοὺς νὰ πράξουσι τὸ ἴδιον πρὸς ἐμέ.

Ὅποταν καὶ ἂν γράφεται ἡ εἰκὼν γελοίου τινός, θὰ εὐρεθῇ κάποιος νὰ τῆς ὁμοιάσῃ.

(Ἐκ τῶν τοῦ Βολταίρου).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Σπάνιον παράδειγμα τῆς δυνάμεως τοῦ ὑπερωκεανείου τηλεγραφικοῦ σύρματος ἀγγέλλεται ἐκ Λονδίνου. Ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ «Χρόνου τῆς Νέας Ὑόρκης» ἐτηλεγράφησεν ἐκ Λονδίνου εἰς τὴν πρωτεύουσιν τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ὀλόκληρον τὸ νεώτατον ποίημα τοῦ Swinburne τοῦ πνευματωδεστάτου Ἀγγίλου ποιητοῦ, οὗτινος αἱ δημοκρατικαὶ τάσεις ἀπολαύουσι τόσης συμπαιθείας ἐν Ἀμερικῇ. Τὸ ποίημα τοῦτο καλούμενον Loqrine περιέχει 18,000 λέξεις. Δέκα χιλιάδες λέξεων ἀπεστάλησαν ὑπὸ τῆς ἐταιρείας «Commercial Kabel Co» εἰς τὸ βραχὺ διάστημα τῶν πέντε ὥρων καὶ ἐδημοσιεύθησαν ἀμέσως

εἰς τὸ φύλλον τοῦ «Χρόνου τῆς Νέας Ὑόρκης» καὶ μάλιστα μετὰ τσοσάτης ἀκριβείας, ὅστε μάλιστα μία καὶ μόνη λέξις μετεδόθη λελανθασμένη.

Ἄγγλος εὐγενὴς ἐστοιχημάτισε τελευταῖον ὅτι θὰ λάβῃ αὐτόγραφον τοῦ Τεννισσῶνος, τοῦ ἐπιφανοῦς συγγραφέου ποιητοῦ, ὁστις ὡς γνωστὸν ἔχει μεγίστην ἀπέχθειαν πρὸς τὸ χαρίζειν χειρόγραφα του εἰς οἰονδήποτε. Ὁ περὶ οὗ λοιπὸν ὁ λόγος Ἀγγλος ἀριστοκράτης ἀπέστειλεν εἰς τὸν διάσημον ποιητὴν εὐγενεστάτην ἐπιστολήν, ἐν ἣ τὸν ἠρώτα ποῖον λεξικὸν νομίζει καλλίτερον τῆς Ἀγγλικῆς γλώσσης, τὸ τοῦ Webster ἢ τὸ τοῦ Ogilvies; «Ὅσω θὰ τὸν συλλάβω», ἐσκέφθη καθ' ἑαυτόν ὁ Ἀγγλος. Διὰ τοῦ ἐρχομένου ὁμοῦς ταχυδρομείου λαμβάνει ἡμισυ χαρτίον ἐπιστολῆς ἐφ' οὗ ἦτο κεκολλημένον προσεκτικώτατα τὸ ἐπὶ τῆς ἰδίας τοῦ ἐρωτῶντος ἐπιστολῆς ἐγγεγραμμένον ὄνομα «τοῦ Ogilvies».

Ἡ Ὀλλανδικὴ κυβέρνησις ὄρισε διὰ νόμου τὰ τῆς ἐργασίας τῶν παιδῶν. Ἡ ἐργασία κατὰ τὸν νόμον τούτον ἀπαγορεύεται εἰς παιδας μικροτέρους τῶν 13 ἐτῶν. Μόνον οἱ παῖδες τῶν χωρικῶν δύνανται νὰ ἐργάζωνται εἰς τοὺς ἀγρούς εἰς ἡλικίαν ἀπὸ 12 ἐτῶν καὶ ἄνω. Μέχρι δὲ τῶν 16 ἐτῶν ἡ ἡμερησία ἐργασία τῶν παιδῶν ὀρίζεται εἰς 10 ὥρας, μέχρι δὲ 18 ἐτῶν ἀπαγορεύεται ἡ νυκτερινὴ ἐργασία καθὼς καὶ ἡ κατὰ τὰς ἐορτάς.

Τὸ ἐπόμενον ανέκδοτον δεικνύει τὸ ἐράσιμον τοῦ χαρακτήρος καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ αυτοκρατορικοῦ πρίγκιπος τῆς Γερμανίας. Ὅτε ὁ Ροβέρτος Βουχόλτς διηθῆεν τὸ ἐθνικὸν θέατρον τοῦ Βερολίνου, εἰς ὃ ὡς γνωστὸν ἐθυσίασε ὀλόκληρον τὴν περιουσίαν του ὅπως ἀνταποκριθῆ εἰς τοὺς ἰδεώδεις ἐθνικούς σκοποὺς αὐτοῦ, ὁ διάδοχος ἐπεσκέπτετο αὐτὸ συχνὰ καὶ μάλιστα ἐπιδεικτικῶς. Ὁ διευθυντὴς Βουχόλτς πρὸς εὐμάρειαν τοῦ διαδόχου ἵδρυσεν ὀπισθεν τοῦ βασιλικοῦ θεωρείου μικρὸν δωμάτιον, ὅπως ἡ αὐτοῦ Ὑψηλότης ἀναπαύεται κατὰ τὰ διαλείμματα. Ἐσπέραν τινὰ εἰσέρχεται εἰς τὸ δωμάτιον τοῦτο ὁ διευθυντὴς ὅπως χαίρηται κατὰ τὸ σύνθημα τὸν διάδοχον, ὅτε βλέπει ὅτι οὗτος ἐκρυψέ τι ταχέως ὀπισθεν τῶν νώτων του, τὸ ὁποῖον ὁμοῦς πάλιν ἐξήγαγε γελῶν, ἦτοι πούρον πρὸ ὀλίγου ἀνασθέν.

— Βεβαίως δὲν θὰ μὲ προδώσῃ, Βουχόλτς, ἂν καὶ τὸ καπνίζεις εἶνε αὐστηρῶς ἀπηγορευμένον.

— Ἀλλά, Ὑψηλότητε, αὐτὸ εἶνε ἰδικόν σας δωμάτιον!

— Εἶνε ἀδιὰφορον, δὲν ἔχω καμίαν ἀξίωσιν εἰς πρὸς ὄμμα. Μόνον ἐν μέσον ἔχω ὅπως σωθῶ, ἐὰν γείνετε καὶ σεῖς συνέννοχος, καπνίζοντες ἐπίσης ἐν πούρον ἰδοὺ λάβετε ἐν.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐγχειρίζει εἰς τὸν Βουχόλτς τὴν σιγαροθήκην. Οὗτος λαβὼν ἐν πούρον,

— Θὰ μοὶ ἐπιτρέψῃ, λέγει, ἡ Ὑμετέρα αυτοκρατορικὴ Ὑψηλότης νὰ τὸ διατηρήσω εἰς ἀνάμνησιν.

— Πολὺ καλά! Ἀλλὰ δὲν μοῦ διαφεύγετε οὕτως. Θὰ μὲ προδώσετε. Ἰδοὺ δεύτερον πούρον, τὸ

ποτον δύνασθε νὰ ἀνάψητε, καὶ γελῶν δίδει ἐκ νέου τὴν σιγαροθήκην καὶ κατόπιν προσφέρει εἰς αὐτὸν καὶ πῦρ.

— Τώρα μάλιστα, λέγει ὁ διάδοχος, τώρα εἴθε συνένοχος, καὶ γελῶν ἐξηκολούθησε τὸ κάπνισμα.

Τὸ γεγονός δὲ τοῦτο ἔγεινε πολὺ πρὸ τῆς ἀποτερρώσεως τοῦ θεάτρου τῆς Βιέννης, καθ' ἣν ἐποχὴν δηλαδή δὲν ἐξεπληροῦτο αὐστηρῶς ἡ ἀπαγόρευσις τοῦ καπνίζεω, καὶ τοὺς κινῶν ἐκάπνιζεν ἀνενόηχλον τὸν εἰς τοὺς διαδρόμους.

Ὁ διάσημος Σκωτὸς ποιητῆς Burns περιεπάτει ποτὲ εἰς τὴν προκουμαίαν τῆς πόλεως Greenock. Ἄφρονος πλούσιός τις ἔμπορος ὀλισθήσας καταπίπτει εἰς τὴν θάλασσαν. Ἄγνοιόν παντελῶς νὰ κολυμβῆ ὁ ἔμπορος θὰ ἐπιγίγτο, ἂν μὴ γενναῖος τις αὐτοῦ, ἰδὼν αὐτὸν πίπτοντα, δὲν ἐρρίπτετο εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὸν ἀνέσυρεν σῶον καὶ ἀβλαβῆ εἰς τὴν ξηρὰν.

Ὅτε ὁ ἔμπορος ἀνέλαθε τὰς αἰσθησεις του καὶ συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν ἐκ τοῦ φόβου, ἠθέλησε νὰ ἀνταμείψῃ τὸν σωτήρα του. Ἐξαγαγὼν δὲ τοῦ θυλακίου του ἓν σελήγιον, ἔδωκεν αὐτὸ πρὸς τὸν ναύτην.

Τὸ πλῆθος ὅπερ εἶχε συναθροισθῆ ἵνα ἀποθαυμάσῃ τὸν ἥρωϊκὸν ναύτην δὲν ἤδυνήθη νὰ συγκρατήσῃ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ. Ἐρχισα διαμαρτυρῶμενον, συρίζον καὶ παρ' ὀλίγον ὁ ἔμπορος νὰ ριφθῆ ἐκ νέου εἰς τὴν θάλασσαν διὰ νὰ μάθῃ νὰ ἀνταμείβῃ γενναίτερον τοὺς σωτήρας του.

Τότε ὁ Burns παρενέβη ἵνα καθησυχάσῃ τὸ πλῆθος.

— Διατί αὐτὸς ὁ θόρυβος; εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς θορυβοῦντας. Ὁ κύριος βέβαια γνωρίζει καλλίτερα ἀπὸ σᾶς τὴν πραγματικὴν του ἄξιαν.

Ὁ Σύνδεσμος τῶν Σλαυιδῶν προσήνεγεν εἰς τὴν Τσαρίναν πολύτιμον ραπτικὴν μηχανὴν εἰς ἔνδειξιν εὐγνωμοσύνης, διότι ἡ αὐτοκράτειρα κατέστησε κινῶν τὴν χρῆσιν τῶν ρωσσικῶν κεντημάτων ἰδιοχείρας κατασκευάζουσα τὰ αὐτὰ. Ἡ μηχανὴ εἶνε ἐκ σφυρηλάτου ἀργύρου, κοσμεῖται δὲ ὑπὸ πολλῶν σαπφειρῶν. Τὸ κιβώτιον ἐν ᾧ ἐγκλείεται ἡ μηχανὴ ἔχει τὸ σχῆμα τοῦ αὐτοκρατορικῦ ἀτέμματος τῆς Ρωσσίας. Αἱ βελόναι, αἱ κλειδες, αἱ φιάλαι τοῦ ἐλαίου, αἱ κοχλῖαι εἰσὶν ἐκ χρυσοῦ.

Ἡ μεγαλειτέρα σχεδιά, ἣτις κατασκευάσθη ποτὲ ἐπὶ γῆς πλέει τανῶν ἀπὸ Σκωτίας εἰς Νέαν Ὑόρκην. Ἀποτελεῖται δ' ἐξ 27,000 δένδρων, συνδεδεμένων πρὸς ἄλληλα δι' ἀλύσεων, προσδεδεμένων καὶ τούτων πρὸς κεντρικὴν ἀλυσιν, διερχομένην κατὰ μῆκος τῆς σχεδίας. Ἡ σχεδιά σχήματος σιγάρου πόρου ἔχει μῆκος 175 μέτρων καὶ διάμετρον 25 μ., τουτέστι περίπου τὰς διαστάσεις τοῦ περιφῆμου ἄτμοπλοίου «Δεδιάθαν». Ρυμουλκούμενη ὑπὸ τῆς Μεράνδεως παραπλέει νῦν τὰς ἀκτὰς τῆς Μασσαχουσέτης, ἂν δὲ δυνηθῆ ἀβλαβῶς νὰ φθάσῃ εἰς τὸν πρὸς ἑν ὄρον, θὰ κατακτασθῶσι καὶ ἄλλαι ὁμοίαι καὶ ἀληθῆς ἐπανάστασις θέλει ἐπέλθει ἐν τῇ μεταφορᾷ τῆς ξυλείας, διότι μεταφερομένη οὕτως, ἐν σχήματι σχεδίας, ἡ ξυλεία οὐδὲν στοιχίζει, ἐνῶ δι' 27,000 δένδρα ἐπὶ πλοίου ἐπιβιβαζόμενα πρέπει νὰ πληρώσῃ τις μεταφορικὰ 125,000 φρ.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἀνεκδότων, ἅτινα ἀνήφερε τελευταῖον ὁ γαλλικὸς τύπος περὶ τοῦ ἀποχωρήσαντος τῆς προεδρίας Γρεβύ, ὁ ἀνταποκριτὴς τοῦ «Χρόνου» τοῦ Λονδίνου ἐκλέγει τὸ ἐπόμενον, ὅπως δείξῃ πόσον εἶνε ἀναγκαῖον ὁ ἀνώτατος ὑπάλληλος τοῦ κράτους νὰ εἶνε καὶ ἄνθρωπος τοῦ κόσμου, καὶ νὰ γνωρίζῃ τὴν κοινωνικὴν ἔθμοταξιάν, ὅπως μὴ καθίστῃ καὶ ἑαυτὸν καὶ τὴν πατρίδα του γελοίαν. Βραχὺν χρόνον μετὰ τὴν ἀνάβασιν εἰς τὸν θρόνον τοῦ νῦν αὐτοκράτορος τῆς Ρωσσίας, ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ, ὁ μέγας δούξ Ἀλέξιος, ναύαρχος τοῦ ρωσικοῦ στόλου, ἦλθεν εἰς Παρισίους. Ὁ μέγας δούξ ἐνόμισε καθήκον του νὰ ἐπισκεφθῆ ἔν πρώτοις τὸν πρόεδρον τῆς δημοκρατίας. Ὁ Γρεβὺ τὸν ἐδέχθη φιλοφρονέστατα καὶ προσέφερεν εἰς αὐτὸν κατὰ τὴν συνδιάλεξιν καὶ τὸ θεωρεῖόν του διὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην εἰς τὸ θεάτρον. Ὁ μέγας δούξ ἐδέχθη τὴν προσφορὰν εὐχαρίστως. Κατὰ τὴν ἀναχώρησιν ὅμως αὐτοῦ ὁ Γρεβὺ τὸν συνῶδευσε μέχρι τῆς αἰθούσης, ἥτις ἦτο πλησίον τοῦ γραφείου του. Ἐν αὐτῇ εὕρισκοντο ὁ στρατηγὸς Pittié, ἰδιαιτέρως γραμματεὺς τοῦ Γρεβύ, μετὰ τοῦ ὑπασπιστοῦ τοῦ συνοδευόντος τὸν αὐτοκράτορα. Ὁ μέγας δούξ ἐσύστησε τὸν ὑπασπιστὴν του εἰς τὸν κύριον Γρεβύ. Ὅταν δὲ οὗτος ἀπεχαιρέτα τὸν μέγαν δούκα, στραφείς πρὸς τὸν Pittié «—Στρατηγέ, εἶπε, μὴ λησμονήσητε νὰ σταίτετε εἰς τοὺς «κυρίους» τοῦ τοῦς» τὸ εἰσητήριο τοῦ θεωρείου μου διὰ τὴν ἐσπέραν τῆς σήμερον.»

Ὁ μέγας δούξ ἐπρόβαλε πρόφασιν τινὰ ὅτι δὲν δύναται νὰ δεχθῆ τὸ εἰσητήριο, καὶ οὐδέποτε ἐπεσκέφη πλέον τὰ Ἠλύσια, καίτοι πολλάκις μετέβη εἰς Παρισίους.

Ἐένος τις παρεπονείτο ποτε πρὸς τὸν Βάλτερ-Σκῶτ, ὅτι αἰώνιος βρέχει ἐν Γλασκῶθι.

— Ὅχι δά, κύριέ μου, ἀπαντᾷ ὁ διάσημος μυθιστοριογράφος. Χιονίζει καὶ κάποτε!

Ἐπισκέπτης ἐνός τῶν μουσείων τῆς ἡμετέρας πόλεως, ἐξερχόμενος αὐτοῦ λέγει πρὸς τὸν φύλακα

— Ἀνέγνωσα μίαν εἰδοποίησιν, ἡ ὁποία λέγει «ὅτι σᾶς ἀπαγορεύεται νὰ δέξεσθε δῶρα».

Καὶ ἐτοιμάζεται νὰ ἀπομακρυνθῆ.

— Μὲ συγχωρεῖτε, κύριε, ἀπαντᾷ ὁ φύλαξ, ἀπαγορεύεται εἰς ἡμᾶς νὰ δεχώμεθα, ἀλλὰ δὲν ἀπαγορεύεται εἰς σᾶς νὰ δίδετε.

Δικηγόρος.— Ὅ, τι μοῦ λές, φίλε μου, εἶνε ἰκανὸς λόγος διὰ νὰ χωρίσῃς τὴ γυναῖκά σου. Ἄλλὰ πότε ἔγινε αὐτὴ ἡ ἱστορία;

Χωρικός.— Τὸν περασμένον Ἰούνιον;

Δικηγόρος.— Τὸν Ἰούνιον; Τώρα ἔχομε Δεκέμβριον... Παραξένο πράγμα! γιατί δὲν ἤρθες εὐθύς νὰ ζητήσῃς τὸ διαζύγιον;

Χωρικός.— Ἐσκέφθηκα νὰ τὸ κάνω, κύριε Δικηγόρε! ἀλλὰ κατόπι εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου «Ἄφες τὴν πρῶτα νὰ θερίσι καὶ νὰ ὀργώσῃ τὰ χωράφια καὶ ὕστερα τὴ χωρίζεις... τὴ στρίγγλα...»